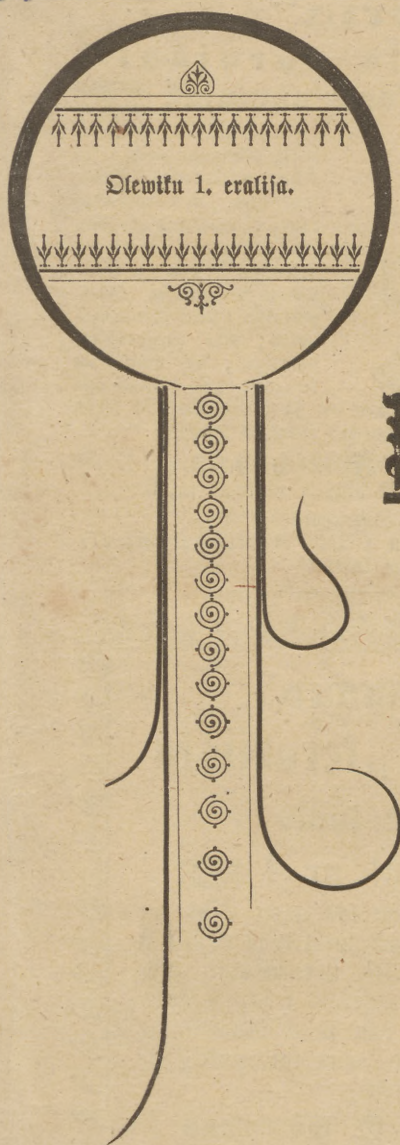

A 7282
6013.

Olewiku

Politika

Kalender

1897.

Jarjem, 1896.

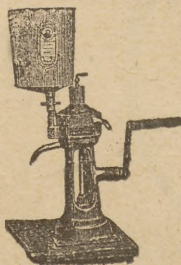
Trakitud A. Grenzsteini juures.

„Victoria“

käe, hobuse- ja aurnjõul

ümberaetavad koorelahutajad

on kõige paremaks tunnistatud ja seepärast ka kõige kõrgemate auuhindadega, muure kuld ja hõbemedalliga mälsamaal kroonitud, ja ka Wilsandis 1895, Jürjewis 1896 ja Walgas aumalka saanud. Kull kiidutirjasid siit oskate poolt on ettenäidata. Soowitan wõija juustuwärwist, wõitugewaste ehitatud ja on palju odawam ja parem kui kõik teised masinad. Täielikult wastutawid ja annawad soowitud teadust

soola ja paberit, woiainaid, piimaanimaid, täielikud piimatodade sisseleadmised. Lokomobilsid, rehewesumasinad ja uus Amerikamaa „Jones Plano“ ühe- ja kahehobuse niidumasin ahelawärgiga (mitte wanamoodulist, mis hambaratta-wärgiga); see masin on kergeste, jelle juures aga

A. F. Eichscholtz,

Jürjewis Riikliti uulitsas nr. 5

Axel Vosheim Riias, Weberi-uulitsas № 5.

Eduard Heinrichsen Tallinn. Katskajemu uul. 271.

P. Lukaschewitz Wönnu linnas.

O. Obermann'i wiiliraiumise ja terariista karastamise töötoas

Fortuna uul. nr. 4

karastatakse kõiksugu terariistad hästi ja uuema aja kunsti järele ja wanad wiilid ja rasplid raiutakse üles ehk wahetatakse uute wasta. Seepärast, kes rohkem töösid lasewad teha, saawad protsendid. Töö tehakse häa ja wastuwõtmine on sõbralik. — Auustatud wana tuttawatele soetanu rohke töö andmise eest.

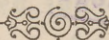
Wiiliraiuja **O. Obermann.**

A 6013

Olewiku kirjamara nr. 3.

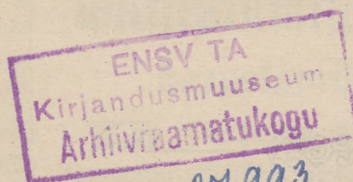
O l e w i k u
Politika Kalender
1897.

Olewiku III. eralisa.

Turjewis, 1896.
M. Grenzsteini trükikoda.

Дозволено Цензурою. — Юрьевъ, 25 Октября 1896 года.

27993

Märkide seletamine.

noor kuu.

täis kuu.

esimene weerand.

viimane weerand.

Alasta-ajad.

Kewade algob 8. märtsil.
Suvi " 9. junil.
Sügise " 10. septembril.
Talwe " 9. detsembril.

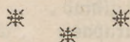
Päitese ja kuuwarjutused 1897.

1897. aastal on kaks päitese warjutamist, millest kumbatgi meil näha ei ole, ja üks kuuwarjutamine.

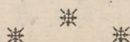
1) Ringkujulist päitese warjutamist näha 20. nääri kuu p. Rest ja Edela-Amerikas.

2) Ringkujuline päitese warjutamine 17. heinakuu päewal on näha Ameerikas ja Aafrika lääne rannal.

3) Jaoline kuuwarjutamine 27. jõulu l. p. on kell $3\frac{1}{4}$ ööje — kõige suurem warjutus kell 1, 32 m. ööje, lõpp kell 2, 19, m. hom.— Jurfewis näha.

Wäljamaa kalender on meie omast 12 päewa ees.

Mõned sündmused.

a. p. Ar. j.

Ristiust Nooma riigist	324
Wene riigi alustus	862
Jurfewi linna asutamine	1030
Esimene ristisõit	1096
Geistlased wõidawad Rootsimaa päälinna Sigtuuna ära	1118
Rootslased tulewad ristiusuga Soome	1157
Sakslased tulewad Liitwimaale	1159
Ristiusku tunakse Liitwimaale	1186
Rita linna asutus	1201
Geistlaste suur wõit Sakslaste ja Lätlaste üle Ümmera jõel	1210
Danneu Paala lahing ja Lembitu surm	1217

	a. p. Kr. j.
Tallinna linna asutus	1218
Pärnu linna asutus	1254
Harjumaa suur mäis	1343
Trüütunsti leidmine	1440
Kolumbus leiab Amerika	1492
Usupuhostuse hakatus	1517
Kieweli Eestikeeli Rooma usu katetismus ilmub	1517
Usupuhostuse hakatus meie maal	1523
Esimene Soomekeeli raamat trükitatse	1548
Luteruse weitene katetismus Eestikeeles	1553
Eestiaste wiimane wastuhakkamine	1560
Esimene W. nekeeli raamat trükitatse	1564
Stabli Kodu- ja Kirikuraamat ilmub	1632
Gust. v Adolf asutab ülikooli Jürjewi	1632
Soomekeeli piibel ilmub	1645
Tartu murdeline uus Testament ilmub	1686
Hornungi Kodu- ja Kirikuraamat ilmub	1694
Peterburi linna asutus	1703
Meie maa saab Wene alla	1710
Tallinna murdeline uus Testament ilmub	1715
Terwe piibel Eestikeeles	1739
Wilde-Gupel „Ühhihtese õpetuse“ ilmub iga nädala Põltsamaal	1766
Esimene Soomekeeli ajaleht ilmub	1776
Dr. B. Rüh Amerikas annab oma esimese karstuse kirjutuse wälja	1785
Praeguse Jürjewi ülikooli asutus	1802
Soomemaa saab Wene alla	1809
Wabaduse kuulutus Eestimaa	1817
Wabaduse kuulutus Wiwimaal	1819
D. W. Wasingi Eesti ajaleht ilmub	1821
Karstuse liitumine ulatab Eurapasje	1829
Kalewala ilmub	1835
Kalewipoeg ilmub	1837
Prantslased Moskwas	1812
Krimmi sõja alustus	1853
Wabaduse kuulutus Wenemaal	1861
Türgi sõja alustus	1877
Keiser Aleksander III walitjuse hakatus	1881
„ „ „ kroonimine	1883
Rahukohtu sisseseadmine siin	1889
Keiser Aleksander III juremine	1894
Keiser Nikolai II walitjuse alustus	1894
Keiser Nikolai II kroonimine	1896

Januar

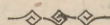

31 päewa.

**1	R.	Aääri päew.	13
2	R.		14
3	R.		15
4	R.		16
5	R.		17
**6	E.	Kolme funinga p.	18
7	E.	[☺] f. 10, 4' p. l.	19
8	R.		20
9	R.		21
10	R.	Paawli päew.	22
11	R.		23
12	R.	1. P. p. 3. R. p.	24
13	E.	[☾] f. 9, 56' p. l.	25
14	E.		26
15	R.		27
16	R.		28
17	R.	Tõnise päew.	29
18	R.		30
19	R.	2. P. p. 3. R. p.	31
20	E.	[☾] f. 10 p. l.	1
21	E.		2
22	R.		3
23	R.		4
24	R.		5
25	R.	Paawli ümb. p.	6
26	R.	3. P. p. 3. R. p.	7
27	E.		8
28	E.	[☾] f. 9, 12' p. l.	9
29	R.		10
30	R.		11
31	R.		12

G a a d a d.

Ruberm, lohtu käsu järel ei ole luba ei laup. ega pühap. laata pidada, waid kui nõnda tuhtub, peab jeda teise nädala äripäewal peetama.

Nääri - fuu.

7. Jurjewis, 3 näd.
7. Orgital, Märjamaa kih. 2 p.
7. Riia linnas, 3 p.
7. Wõrus, linal., 3 p.
8. Walgas, 2 p.
10. Seinastes, 2 p.
10. Saapsalus, 2 p.
11. Jõeletmes, 2 p.
17. Koloweres, Kullamaa kihelk. 2 p.
20. Raplas, 2 p.
25. Wiljandis, 3 p.
27. Pärnus, 2 p.
27. Kälweres, 2 p.
30. Wolmaris, 3 päewa,

Küünla - fuu.

2. Baltiskis, 2 p.
2. Walgas, 2 p.
3. Wiljandis, 8 p.

Februar

28 p.äeva.

1	L.		13	
*2	P.	4. P. Küttnla p.	14	3. Reblastes, Mikhli
3	E.		15	kiriku juures 2 p.
4	T.		16	4. Wörul 2 p.
5	R.	☺ f. 11, 58' e. l.	17	4. Surjewis, 2 p.
6	N.		18	4. Käg namäel, E.
7	R.		19	Lähtrus, Martna f.
8	L.		20	3 p.
9	P.	9. P. e. Kr. st. ül. p.	21	6. Paides, 2 p.
10	E.		22	6. Narwas, 5 p.
11	T.		23	8. Walgas, linal. 2 p.
12	R.	☾ f. 5, 30' e. l.	24	15. Alatskiwil, Ninal.
13	N.		25	15. Riias, 8 p.
14	R.		26	15. Wiljandis, 2 p.
15	L.		27	15. Wönnus, 3 p.
16	P.	8. P. e. Krist. ül. p.	28	18. Tõhwis, 3 p.
17	E.		1	— Lihulas, esmaspäe-
18	T.		2	wal enne Wastlap.
19	R.	☉ f. 1, 43' p. l.	3	20. Drisaares, Saarem.
20	N.		4	20. Siisus, Siki f. 2 p.
21	R.	Wõi nädal.	5	20. Kivilos, Harjum. 2.
22	L.	Peetri päew.	6	22. Wörul, 8 p.
23	P.	Paastu püha.	7	23. Hageris, 2 p.
24	E.	Madise päew.	8	24. Wana-Kulbenes 1 p.
25	T.	Wastla päew.	9	25. Wolmaris, 2 p.
26	R.	Tuha päew.	10	— Audrus, reede enne
27	R.	☾ f. 5, 15' p. l.	11	Wastlapäewa.
28	R.		12	27. Lemjalus, linalaat,
				2 p.

Märts

31 päeva.

1	L.		13	
2	P.	1. P. paastus.	14	Paastu-fun.
3	E.		15	1. Kodijärwes, Ritsel, Wõrumaal.
4	T.		16	1. Waimastmeres, Sihi kõrtfi juures.
*5	R.	Palwe p. 1. Kwat.	17	3. Kaka wallas, Ambla kiriku juures 2 p.
6	N.	☺ f. 11, 15' e. l.	18	5. Kotoral, Kallastel.
7	N.		19	— Kiplas, esimesel selle fuu esmasp. 2 p.
8	L.	Kewade alg. k. 9, 55' e. l.	20	— Keila kiriku juures esmasp. pärast 3. püha paastus, 2 p.
9	P.	2. P. p.	21	9. Laelmeres, 2 p.
10	E.		22	10. Wastnarwas, 3 p.
11	T.		23	— Walgutaa, neljap. enne Suurt Neljap.
12	R.	Taliharja p.	24	10. Peterburi kub. Du-duwa kreisis, Esträ-kowa kir. j. 3 p.
13	N.	☾ f. 1, 47' p. l.	25	15. Kellamäe mõisas j. Saaremaal, 2 p.
14	N.		26	15. Paides, 2 p.
15	L.		27	17. Jurtfenis, Walga maalon. 1 p.
16	P.	3. P. p.	28	20. Kauses, Walga m. 1 p.
17	E.		29	20. Mutal, 2 p.
18	T.		30	20. Wana - Antslas, Hauka kõrtfi juures.
19	R.		31	
20	N.		1	
21	N.	Pendise päew ☾	2	
22	L.	[f. 6, 11' e. l.	3	
23	P.	4. P. p.	4	
24	E.		5	
*25	T.	Paastu Maarja p.	6	
26	R.		7	
27	N.		8	
28	N.	☾ f. 10, 14' e. l.	9	
29	L.		10	
30	P.	5. P. p.	11	
31	E.		12	

April

30 päema.

1	L.	Karja lastmise p.	13		
2	R.		14		
3	R.		15		
4	R.	Ambruse p.	16		
5	L.	☺ f. 8, 12' e. l.	17		
**6	P.	Palmipuude püha.	18		
7	G.		19		
8	L.		20		
9	R.		21		
**10	R.	Suur Neljapäew.	22		
**11	R.	Suur Reede ☾	23		
12	L.	[f. 11, 35' p. l.	24		
*13	P.	1. Ülestõusm. p.	25		
*14	G.	2. Ülestõusm. p.	26		
*15	L.	3. Ülestõusm. p.	27		
*16	R.		28		
*17	R.		29		
*18	R.		30		
*19	L.	☼ f. 10, 33' p. l.	1		
20	P.	1. P.p.Kr. ül. p.	2		
21	G.		3		
22	L.		4		
**23	R.	Jüri p. Keisri	5		
24	R.	Iproua nimep.	6		
25	R.	Markuse päew.	7		
26	L.		8		
**27	P.	Troonip. sünn. p.	9		
28	G.	[☾ f. 11, 24' p. l.	10		
29	L.		11		
30	R.		12		

Jüri-kuu.

5. Preebi wallas, Roeru kihelk. 2 p.
- Luntsniku m. Rõuge kihelk.
8. Riias.
- Lihulas nädal pä-Lihawõtet.
8. Saaremaal, Pikkusem.
10. Võrul, 2 p.
10. Watla mõisas, Karuse f., 2 p. Langeb laut juure näd. pääle, siis peetakse reede ja laup. enne Palmip. p.
- Pärnus esmasp. e. Jüripäewa.
- Rakveres 1. esmasp. ja teisip. pärast Lihawõtte püha.
- Paides, 1. neljap. pärast Lihaw. 2 p.
- Wiljandis, nädal pärast Suurt Neljapäewa, 1 p.
10. Wafulas, Järjewi maak.
11. Uelõwe mõisas, Saaremaal 2 p.
12. Ellama kõrtsi j. 2 p.
12. Sooniste m. Kullamaa f. 2 p.

10 M

31 päewa.

1	N.	Wolbri eht Wil.	nädal.	13	—	Palmfi m. keftnäd.
2	R.	[pufe päew.		14		p. Lihaw. p. 3 p.
3	L.	R sti leidm. p.		15		15. Krütkoneri m. 1 p.
4	P.	3. P. p. Kr. ül. p.	7	16		16, Lemfis, 1 p.
5	E.	[☺ f. 3, 41' p. l.	fulmi	17		16. Walgas, 2 p.
**6	L.	Reisri hra f. p.	nädal	18		17. Nõos, 2 p.
7	R.	Vinnu risti p.		19		19. Alamustenis, 1 p.
8	R.	Nigula p. ☾		20		19. Wõnnus, 1 p.
*9	R.	[f. 11, 21' e. l.		21		19. Tõrwal, Patkõla m.
10	L.			22		I p.
11	P.	4. P. p. Kr. ül. p.	6	23		20. Kawastus Koosal.
12	E.		tiitui	24		20. Kuhjas, 1 p.
13	L.		nädal.	25		20. Sood as, 2 p.
**14	R.	Kroonimise p.		26		20. Pühajärwe m. 2 p.
15	N.	Iunle risti p.		27		20. Lemsalus.
16	R.			28		21. Parnus, 2 p.
17	L.			29		21. Wolmaris.
18	P.	Gerifu päew.	5	30		23. Järwatandi m. Har-
19	E.	☉ f. 2, 12' p. l.	tiitui	31		jumaal 2 p.
20	L.		nädal.	1		22. Wolmari m. 1 p.
21	R.			2		25. Satenhewis, 1 p.
**22	N.	Taewamin. p.		3		28. Jllin, is (Misfus) 1 p.
23	R.	[eht Suur r. p.		4		29. Kaiawere m. Pa-
24	L.			5		tastel 2 päewa.
**25	P.	Reisri pr. f. p.	4	6		Sehe-tuu.
26	E.	☾ f. 8, 49' e. l.	tiitui	7		1. Karilatis, Põlwa
27	L.		nädal.	8		thft., 2 p.
28	R.			9		5. Sangaste mõisas,
29	R.			10		weiste ja hobuste
30	R.			11		laat. Pääle selle
31	L.			12		iga tuu 5. p. tuu-
						laat eht turg

Juni

30 päewa.

**1	P.	1. Nelipühi p	13	9.	Wõõhsus (Räpina fhk.), 2 p.
**2	E.	2. Nelip. p. ☺	14	—	Loodi m. Wiljandi-
*3	L.	[f. 10,48' p.l.	15		maal, päew pärast
4	R.		16		Suurt risti päewa.
5	R.		17		
6	R.		18		
7	L.		19		
8	P.	Kolmainu J. p.	20		Jaanipäew.
9	E.	Suwi algab f.	21	10.	Mustwee al., 3 p.
10	L.	[5,47' e. l. ☾	22	11.	Wõnnus, 8 p.
11	R.	[f. 1, 11' e. l.	23	16.	Katweres, 2 p.
12	R.		24		Jurjewis, esmasp.
13	R.		25		enne Jaanipäewa
14	L.		26		2 päewa.
15	P.	1. P.p. Klm. J. p.	27	18.	Balgas, 1 p.
16	E.	[Wiidu p.	28	20.	Paides, 1 p.
17	L.		29	20.	Palmi m. (Kadrina
18	R.	☉ f. 4,42' e. l.	30		fhk.), 3 p.
19	R.		1	20.	Tallinnas aastalaat
20	R.		2		2 nädalat.
21	L.		3	20.	Mias, aastalaat,
					3 näd.
22	P.	2. P. p. Klm. J. p.	4	20.	Wõrus, 1 p.
23	E.		5	22.	Wiljandis, 1 p
**24	L.	Jaanipäew.	6	23.	Keilas, Hartu mäe-
25	R.	☾ f. 3, 19' p. l.	7		tõrfsi j., puunõude
26	R.		8		laat, 1 p.
27	R.		9	27.	Tallinnas, willa l.
28	L.		10		8 p.
*29	P.	Petri Paawli p.	11	29.	Tarwastu m., 1 p.
30	E.	Paawli mälest. p	12	29.	Loodi mõisas, 2 p.
				30.	Pärnus, 2 päewa.

Juli

31 päewa.

1	L.		13	
2	R.	Heina Maarja p.	14	Heina fuu.
3	R.	[☺] f. 6, 39' e. l.	15	2. Kartsi mõisas, 1 p.
4	R.		16	10. Kuresaares, aasta
5	L.		17	laat, 12 p.
6	P.	4. P. p. Kolm. J. p.	18	19. Pärnus, aastalaat,
7	E.		19	3 nädalat.
8	L.		20	20. Riias, willa l., 3 p.
9	R.	☾ f. 4, 55' p. l.	21	26. Wolmaris, 1 p.
10	R.	7 wennaste p.	22	
11	R.		23	Õdituse-fuu.
12	L.		24	1. Sääre m., Saarem.,
13	P.	Mareia eht Karuse	25	3 p.
14	E.	[päew.	26	9. Abjeli m., 1 p.
15	L.	Apostlite lahkum.	27	10. Moisekatsis (Põl-
16	R.		28	was), 1 p.
17	R.	☉ f. 5, 45' p. l.	29	10. Walgas, 1 p.
18	R.		30	10. Lemjalus, 1 p.
19	L.		31	15. Helmes, 2 p.
20	P.	6. P. p. Kolm. J. p.	1	24. Wastse-Mõo m. 1 p.
21	E.		2	21. Siguldas Riia m.,
**22	L.	Keisri Oma nimep.	3	1 p.
23	R.		4	24. Kuhjas, 1 p.
24	R.	☾ f. 8, 11' p. l.	5	24. Kose ja Kooši m.
25	R.	Jakobi päew.	6	(Rõuges), 2 p.
26	L.		7	24. Wastemõisas (Wil-
27	P.	7. P. p. Kolm. J. p.	8	jandimaal), 2 p.
28	E.		9	26. Wõrui, 1 p.
29	L.	Olewi p.	10	28. Killingi m. (Saar-
30	R.		11	des), 1 p.
31	R.	☺ f. 4, 9' p. l.	12	28. Lelles (Wändras),
				2 p.
				30. Naantfus, 1 p.

August

31 päeva.

1	R.	Pettri ahelate p.	13	Mihkli-kuu. 1. Disus Türi khlk., 2p. 1. Torgum. Saarem. 1. 1. Kuresaates, Loodes 3 2. Abjas, 2 p. 2. Tammistes, Jürjewi kreisis 1 p. 4. Näpinas, 2 p. 5. Ruhjas, 1 p. 5. Sindis, 2 p. 5. Sangastes weiste ja hobuste laat. 8. Kõuges, 1 p. 8. Põlwas, 1 p. 8. Wõlope kõrtsi j. Saaremaal 1 p. 9. Paju m. Saarem. 1p. 9. Jürjewis, 3 p. 9. Rastnas, 1 p. 10. Järwakandi m. Harjumaal 2 p. 10. Paides, 2 p. 10. Salatšes, 1 p. 10. Mõnistes, 1 p. 10. Elrgaweres, 2 p. 10. Goldres, Helm. f. 1p. 10. Muhu-Suure m. 4p. 12. Wana-Antsmõis. 2p. 13. Põõraweres, 1 p. 15. Koigi m. Saarem. 3p. 15. Strätowas, Peterh. kub. 2 p.
2	L.		14	
3	P.	8. P. p. Kolm. J. p.	15	
4	E.		16	
5	L.		17	
*6	R.	Krist. ärafelet. p	18	
7	R.		19	
8	R.	☾ f. 10, 16' e. l.	20	
9	L.		21	
10	P.	Lauritse päew.	22	
11	E.		23	
12	L.		24	
13	R.		25	
14	R.		26	
*15	R.	Rutki Maarja p.	27	
16	L.	☉ f. 5, 16' e. l.	28	
17	P.	10. P. p. Klm. J. p.	29	
18	E.		30	
19	L.		31	
20	R.		1	
21	R.		2	
22	R.		3	
23	L.	☾ f. 1. ööfi.	4	
24	P.	Pärtli päew.	5	
25	E.		6	
26	L.		7	
27	R.		8	
28	R.		9	
*29	R.	Johan. surma p.	10	
**30	L.	Aleksan. ☺ 3,59 e. l.	11	
31	P.	12. P. p. Kolm. J. p.	12	

September

30 päewa.

1	E.		13	15. Toris, Pärnum. 2 p.
2	L.		14	15. Koorte m. 2 p.
3	R.		15	15. Põltsamal, 2 p.
4	N.		16	15. Kuresaare lin., 3 p.
5	N.		17	16. Kirepis, 2 p.
6	L.		18	18. Audrus, 1 p.
7	P.	☾ f. 4, 38' e. l.	19	18. Orgital.
*8	E.	Uusi Maarja p.	20	20. Kowastus, Koosal.
9	L.		21	20. Narwas, 3 p.
10	R.		22	— Uuemõisas (Kosel)
11	N.		23	3. teisip. Mõhtli. 3 p.
12	N.		24	20. Wändras, 2 p.
13	L.		25	20. Kceni m. Tinfo f. j.
14	P.	Risti ilend. p. ☉	26	20. Vaanemetja mõisas,
15	E.	[f. 3, 33' e. l.	27	Harjala khl.
16	L.		28	21. Sännas, 1 p.
17	R.	3. kwatember.	29	21. Baltistik, 2 p.
18	N.		30	21. Wolmaris, 1 p.
19	N.		1	21. Wönnus, 2 p.
20	L.		2	22. Palmis, Wiitna
21	P.	Madise päew. ☾	3	kõrtsi ees, 3 p.
22	E.	[f. 6, 58' e. l.	4	23. Raiawere m. Pa-
23	L.		5	tastel 2 päewa.
24	R.	Johan. saamise p.	6	24. Lihulas, 3 p.
25	N.		7	24. Hageris, 2 p.
*26	N.	Õpetaja Johan. p.	8	24. Wiljandis, 2 p.
27	L.		9	24. Kõrul 2 p.
28	P.	☺ f. 6, 29' e. l.	10	— Pärnus, esmap. ja
29	E.	Mõhtli päew.	11	teisip. enne Mõhtlip.
30	L.		12	25. Arola mõisas, Ote-
				pää khl. 2 p.
				25. Kärdes, Laiuse kih.

Oktober

31 päeva.

*1	R.	Maarja taitsmine	13	25.	Sika kõrtsi j. Saaremal 3 p.
2	R.	[ja cempalwe.	14	26.	Tallinnas, 3 p.
3	R.		15	28.	Ratweres, 3 p.
4	L.		16	29.	Reblastes, 3 v.
**5	P.	Doituse pühja.	17	29.	Reilas 3 p.
6	E.	☾ t. 10, 56' p. l.	18	29.	Alatskivil, Roda-
7	T.		19	—	were fhlf. 1 päew.
8	R.		20	—	Sõelehtmes. nädal
9	R.		21	—	pärast Nihkrip., 2 p.
10	R.		22	—	Raplas, esim. reedi
11	L.		23	p.	Nihkrip., 2 p.
12	P.	18 P.p. Kolm. 3.p.	24	29.	Jurjewis, 3 p.
13	E.		25	29.	Rawanurmes, 3 p.
14	T.	Kolletamise p. ☉	26	29.	Walgas, 2 p.
15	R.	[t. 1, 15' e. l.	27	29.	Breedi wallas, Wa-
16	R.		28	hukülas, 2 p.	
**17	R.	Borki päew.	29	Bori kuu.	
18	L.	Suutase päew.	30	1.	Grastweres, 1 p.
**19	P.	Sut.usu ülesw. p.	31	1.	Kaarma Suur. mõis.
20	E.	☾ t. 4, 24' p. l.	1	Luuguse kõrtsi j.	
**21	T.	Keiseri hr. tr. p. j. p.	2	(Saaremaal), 3 v.	
*22	R.	Kaasani Maarja p.	3	2.	Wastemõisas, Wil-
23	R.		4	jandi maak., 2 p.	
24	R.		5	4.	Koloweres 2 p.
25	L.		6	4.	Sõhwis 3 p.
26	P.	20. P.p. Kolm. 3.p.	7	4.	Wirkenis (Ruhjas) 2.
27	E.		8	1.	Pühajärv, Ruus-
28	T.	Siimon Judas ☺	9	tatu l. (Dt.pääs) 2p.	
29	R.	[t. 11, 37' e. l.	10	5.	Wwinurmes, 2 p.
30	R.		11	5.	Wõõksus, (Käpina kih.)
31	R.		12	6.	Luutsnikus, Wõrumaal

November

30 päeva.

1	L.	Pühade päew.	13	6.	Tarvastus, 2 p.
2	P.	Hingede päew.	14	8.	Haapsalus, 2 p.
3	E.		15	9.	Laekweres, 2 p.
4	T.		16	9.	Taali mõisas, 2 p.
5	R.	☾ f. 3, 49' p. l.	17	9.	Lemjalus 2 p.
6	N.		18	10.	Rõõ mõisas, 2 p.
7	N.		19	10.	Moisekatsis, 2 p.
8	L.		20	11.	Krootuses, 2 p.
9	P.	22. P.p. Kolm. J.p.	21	11.	Laatres, Tartum. 2p.
*10	E.	Martin Luterus	22	12.	Soonistes, Kullamaal 2.
11	T.	Martin Piiskop ☾	23	15.	Taageperas, 1 p.
12	R.	[f. 11, 7' e. l.	24	15.	Oritu m. kõrtsi j.
13	N.		25	Ramb. f. 2 p.	
**14	N.	Reisri Ema f. p.	26	15.	Weske mõisas, 2 p.
15	L.		27	15.	Rägina mäel S.-
					Lähtus (Martina f.)
16	P.	23. P.p. Kolm. J.p.	28	16.	Wõnnus, 2 p.
17	E.		29	17.	Watla m. Karuse f. 2.
18	T.		30	18.	Sindis, 1 p.
19	R.	Liisabi päew ☾	1	18.	Wõnistes, 1 p.
20	N.	[f. 5, 1' e. l.	2	19.	Kullina m. 2 p.
*21	N.	Leemeti Maarja p.	3	20.	Loobus, 1 päew.
22	L.		4	20.	Wändras, 2 p.
23	P.	Surnute p. Lee-	5	22.	Nisfis, 1 p.
24	E.	[meti p.	6	23.	Wana-Mntslas, Hau-
25	T.	Kadrina päew.	7		ta kõrtsi j.
**26	R.	Uuujärjep. nimep.	8	23.	Raanitse m. Kambja k.
27	N.	☺ f. 6, 41' p. l.	9	28.	Jõgewa m. (Laiuse
28	N.		10		f.), 2 p.
29	L.		11	28.	Wolmaris, 3 p.
30	P.	1. R.t.p. Andrese p.	12	28.	Misjus, 1 p.
				28.	Walgas.

Detsember

31 püeva.

1	E.		13		
2	T.		14		
3	R.		15		
4	N.		16		
5	N.	☾ f. 6, 9' e. l.	17		
**6	L.	Reisri h.n.p. Rig p.	18		
7	P.	2. Kristuse tul. p.	19		
8	E.	Nigula Maarja p.	20		
9	T.	Talwe algab kell	21		
10	R.	[2, 47' p. l.	22		
11	N.	☉ f. 9, 42' e. l.	23		
12	N.		24		
13	L.	Luutsina päew.	25		
14	P.	3. Kristuse tul. p.	26		
15	E.	Johanna.	27		
16	T.		28		
17	R.	4. Kwatember.	29		
18	N.	☾ f. 9, 42' p. l.	30		
19	N.		31		
20	L.		1		
21	P.	Tooma päew.	2		
22	E.		3		
23	T.		4		
24	R.	Adam ja Ewa.	5		
**25	N.	1. Jõulu püha.	6		
**26	N.	2. J. p. ☺ 2, 11' e. l.	7		
*27	L.	Ewangl. Johan.	8		
28	P.	Süüta laste p.	9		
29	E.		10		
30	T.		11		
31	R.	Silvester.	12		

Talwe-fuu.

1. Jurjemis 2 p.
6. Pattis, 1 p.
10. Paides, 2 p.
10. Muustwe alewis, 3 p.
10. Ruhjas, 2 p.
13. Ritse kõrtsi j. Kanapä h.
15. Woltweti mõisas 1p.
20. Walgas, lina l. 2 p.
22. Kala wallas, Ambla tiritu juures, 2 p.
15. Kassinurmes.
25. Wiljandis, linal. 3p.
25. Wolmaris, linal. 3p.
25. Pööraweres, 1 p.

Jõulu-fuu.

1. Wastnarwas, 3 p.
- Märjamaa kir. j. esmasp. ja teisip. p. 3. Krist. tulm. p.
5. Pööraweres, 1 p.
6. Wõõhsus, Räpin. 1p.
10. Wõnnus, linal. 2 p.
10. Riias, jõulu l. kuni 10. näärikuu päew.
13. Wõrus lina l. 3 p.
16. Paides, lina l. 2 p.
- Pärnus, esm. ja teisip. p. 4. Kr. t. p. 2 p.
20. Westemõisa Pusju kõrtsi juures.
27. Walgas aast. 10 p.

Räitese tōus ja loojaminek.

		Tōus. Loode.					Tōus. Loode.		
		ṙ	ṙ				ṙ	ṙ	
1	Januar . . .	8	40	3	39	1	Juli . . .	3	16
7		8	31	3	53	7		3	27
14		8	18	4	09	14		3	40
21		8	05	4	24	21		3	54
28		7	48	4	42	28		4	10
1	Februar . . .	7	37	4	53	1	August . . .	4	19
7		7	22	5	07	7		4	32
14		7	04	5	23	14		4	47
21		6	45	5	39	21		5	03
28		6	25	5	56	28		5	17
1	Märts . . .	6	22	5	58	1	September	5	26
7		6	05	6	12	7		5	39
14		5	46	6	27	14		5	54
21		5	25	6	44	21		6	09
28		5	05	6	58	28		6	25
1	April . . .	4	55	7	08	1	Oktober . . .	6	32
7		4	39	7	21	7		6	46
14		4	19	7	37	14		7	03
21		4	02	7	53	21		7	20
28		3	46	8	08	28		7	37
1	Mai . . .	3	39	8	15	1	November	7	46
7		3	27	8	27	7		7	59
14		3	14	8	41	14		8	14
21		3	03	8	53	21		8	28
28		2	56	9	02	28		8	40
1	Juni . . .	2	55	9	06	1	Detsember	8	43
7		2	54	9	09	7		8	49
14		2	56	9	09	14		8	52
21		3	01	9	07	21		8	51
28		3	11	8	59	28		8	45

Keisri Herra suguwõsa.

Keiserlik Majesteet, Keisri Herra

Nikolai Aleksandrowitsch, Wene Kiigi Jsewalitseja, sünd. 6. mail 1868 (nimepäew 6. detsembril).

Keisri Majesteedi Kõrge Ema, Keiserlik Majesteet

Keisri Proua, Maria Feodorowna sünd. 14. novembril 1847, (nimepäew 22. juulil); oli abielus keisri Aleksandri III. (umala rahusie läinud 20. oktobril 1894.)

Keiserlik Majesteet Keisri Proua

Aleksandra Feodorowna, sünd. 25. mail 1872 a. (nimepäew 23. aprillil). abielus 14. novembrist saadik 1894. Hesseni Suur-Hertsogi Ludwig IV. ja Tema Abikaasa Suur-Hertsoginna Alice tatar.

Keiserlik Kõrgus, Auujärjerärija, Tsesarewitsch ja Suurwürst **Georg Aleksandrowitsch**, sünd. 27. aprillil 1871. (nimepäew 26. novembril).

Keiserlikude Majesteetide Kõrge tatar: Keiserlik Kõrgus Suurwürstinna **Olga Nikolaewna**, sünd. 3. novembril 1895. (nimepäew 11. juulil).

Keisri Herra Kõrge Wend ja Sed.

Keiserlik Kõrgus, uurwürst **Mihail Aleksandrowitsch**, sünd. 22. novembril 1878. (nimepäew 22. novembril).

Keiserlik Kõrgus, Suurwürstinna **Xsena Aleksandrowna**, (waata alamal).

Keiserlik Kõrgus, Suurwürstinna **Olga Aleksandrowna**, sünd. 1. juulil 1882 (nimepäew 11. juulil).

Keisri Herra Kõrge Dnud ja Tädib:

Keiserlik Kõrgus, Suurwürst **Wladimir Aleksandrowitsch**, sünd. 10. aprillil 1847 (nimepäew 15. juulil.)

Tema abikaasa: Keiserlik Kõrgus, Suurwürstinna, **Maria Pawlowna**, sünd. 2. mail 1854 (nimepäew 22. juulil).

Nende lapsed, keiserlikud Kõrgused: Suurwürst **Sirill Wladimirowitsch**, sünd. 30. septembril 1876 (nimepäew 11. mail). Suurwürst **Boris Wladimirowitsch**, sünd. 12. novembril 1877 (nimepäew 2. mail.)

Suurwürst **Andrei Wladimirowitsch**, sünd. 2. mail 1879 (nimepäew 30. novembril). Suurwürstinna **Jelena Wladimirowna**, sünd. 17. jaanuaril 1882 (nimepäew 21. mail).

Keiserlik Rõrgus, Suurwärsst **Aleksei Aleksandrowitsch**,
sünd. 2. januaril 1850 (nimepäew 20. mail).

Keiserlik Rõrgus, Suurwärsst **Sergei Aleksandrowitsch**,
sünd. 29. aprillil 1857 (nimepäew 5. julil). Tema abi-
taasa, Keiserlik Rõrgus, Suurwärsstinna **Jelisaweta**
Teodorowna, sünd. 20. octobril 1864 (nimepäew 5.
septembril).

Keiserlik Rõrgus, Suurwärsst **Paawel Aleksandro-**
witsch, sünd. 21. sept. 1860 (nimepäew 29. junil), oli
abielus Keiserliku Rõrguse Suurwärsstinna **Aleksandra**
Georgijewnaga (surnud 12. septembril 1891). Tema
lapsed Keiserlik Rõrgus, Suurwärsst **Dimitri Paw-**
lowitsch, sünd. 6. septembril 1891 (nimepäew 21. sept-
tembril). Keiserlik Rõrgus, Suurwärsstinna **Maria**
Pawlowna, sünd. 6. aprillil 1890 (nimepäew 22. julil.)

Keiserlik Rõrgus, Suurwärsstinna **Maria Aleksand-**
rowna, sünd. 5. octobril 1853 (nimepäew 22. julil),
abielus Kuningaliku Rõrguse, Inglise printsi Saksen-Ko-
burg-Gotha Hertzogi Alfred Ernst Albertiga.

Keiserlik Rõrgus, Suurwärsstinna **Aleksandra Jossowna**,
sünd. 26. junil 1830 (nimepäew 23. aprillil), oli abi-
elus Keiserliku Rõrguse, Suurwärssti **Konstantin**
Nikolajewitschiga, (surnud 13. januaril 1892).
Tema lapsed:

Keiserlik Rõrgus, Suurwärsst **Nikolai Konstantino-**
witsch, sünd. 2. wäbruaril 1850, (nimepäew 6. detsemb-
ril).

Keiserlik Rõrgus, Suurwärsst **Konstantin Konstantino-**
witsch, sünd. 10. augustil 1858 (nimepäew 21. mail).
Tema abitaasa: Keiserlik Rõrgus, Suurwärsstinna **Je-**
lisaweta Mawrikiwna, sünd. 13. januaril 1865,
(nimep. 5. septembril). Nende lapsed: Rõrgused, Wärsst
Joann Konstantinowitsch, sünd. 23. junil
1886 (nimepäew 24. junil). Wärsst **Gabriel Kon-**
stantinowitsch, sünd. 3. julil 1887 (nimepäew 13.
julil.) Wärsst **Konstantin Konstantino-**
witsch, sünd. 20. detf. 1890 (nimepäew 21. mail).
Wärsst **Dieg Konstantinowitsch**, sündinud 15.
now. 1892 (nimepäew 20. sept.) Wärsst **Igor Kon-**

Antinowitsch, sünd. 29. mail 1894 (nimepäew 5. junil.) Wärsstinna **Tatjana Konstantinowna**, sünd. 11. januaril 1890 (nimepäew 12 jan.) Keiserlik Rörgus, Suurwärsst **Dimitri Konstantinowitsch**, sünd. 1. junil 1860 (nimepäew 21. septembril.) Kuninglik Majesteet, Greeka Kuninganna **Olga Konstantinowna**, sünd. 22. augustil 1851 (nimepäew 11. julil), abielus Greeka Kuninga Majesteedi Georg I. Keiserlik Rörgus, Suurwärsstinna **Wera Konstantinowna**, sünd. 4. webr. 1854 (nimep. 17. septembril), oli abielus Kuningliku Rörguse, Wärttembergi Hertsfogi, Wilhelm Eugeniga.

Keiserlik Rörgus, Suurwärsstinna **Aleksandra Petrowna**, sünd. 21. mail 1838 (nimepäew 23. aprillil), oli abielus Keiserliku Rörguse, Suurwärsst **Nikolai Nikolajewitschi Wanemaga** (surnud 13. aprillil 1891).

Tema lapsed:

Keiserl. Rörgus, Suurwärsst **Nikolai Nikolajewitsch**, sünd. 6. nowembril 1856 (nimepäew 27. julil).

Keiserlik Rörgus, Suurwärsst **Peter Nikolajewitsch**, sünd. 10. januaril 1864 (nimepäew 29. junil). Tema abikaasa. Keiserlik Rörgus, Suurwärsstinna **Militsa Nikolajewna**, sünd. 14. julil 1866 (nimepäew 19. julil). Nende tütar: Rörgus, Wärsstinna **Marina Petrowna**, sünd. 28. webruaril 1892 (nimep. 28. webr.

Keiserlik Rörgus, Suurwärsst **Mihail Nikolajewitsch**, sünd. 13. oktobril 1832 (nimepäew 8. nowembril), oli abielus Keis. Rörguse, Suurwärsstinna **Olga Feodorownaga**, (surnud 31. märtsil 1891). Tema lapsed:

Keiserlik Rörgus, Suurwärsst **Nikolai Mihailowitsch**, sünd. 14. aprillil 1859 (nimepäew 6. detš).

Keiserlik Rörgus, Suurwärsst **Mihail Mihailowitsch**, sünd. 4. oktobril 1861 (nimepäew 8. nowembril).

Keiserlik Rörgus, Suurwärsst **Georg Mihailowitsch**, sünd. 11. augustil 1863 (nimepäew 26. nowembril).

Keiserlik Rörgus, Suurwärsst **Aleksander Mihailowitsch**, sünd. 1. aprillil 1866 (nimepäew 30. aug)

Tema abitaaja:

Keiserlik Rõrgus, Suurwärsstinna Ksenia Alekssandrowna, sünd. 25. märtsil 1875 (uimepäew 24. januar.).

Nende tütar:

Rõrgus, Wärsstinna Irina Alekssandrowna, sünd. 3. julil 1895 (uimepäew 5. mail). |

Keiserlik Rõrgus, Suurwärsst Sergei Mihailowitsch, sünd. 16. septembril 1869 (uimepäew 25. septembril).

Keiserlik Rõrgus, Suurwärsstinna Anastasia Mihailowna, sünd. 16. julil 1860 (uimepäew 22. detsembril), abielus Kuningliku Rõrguse, Mecklenburg-Schwerini Suurhertsogi Friedrich Franziga.

Wäljamaa tähtsamate walitsejate nimed.

Saksamaal walitseb: Keiser Wilhelm II., kes ühtlasi Preisimaa kuningas on, ta on ka üle kõige Saksimaa riikide aumwalitseja ja ka pää otsuse tegija.

Belgias: kuningas Leopold II. Ludwig Will. Maria Viktor.

Brasílias: Wabariit.

Bulgarias: Wärsst Ferdinand I. Roburgi prints.

Danis: Kuningas Kristjan IX.

Greeksamaal: Kuningas Georg I.

Inglismaal eht Britannias: Kuninganna Viktoria, kes ka Indiamaa keiserinna on.

Italias: Kuningas Humbert I. Rainer Carl Emanuel Johann Maria Ferdinand Eugen.

Nichtensteinis: Wärsst Johann II.

Monakos: Wärsst Albert.

Montenegros: Wärsst Nikolaus I.

Hollandimaal: Kuninganna Wilhelmine.

Austria-Ungaris: Keiser Franz Joseph I.

Portugalias: Kuningas Kari I.

Rumenias: Kuningas Karl I.

Rootsi- ja Norramaal: kuningas Oskar II.

Serbias: Kuningas Aleksander I.

Hispanias: Kuningas Alfons XIII.

Türgimaal: Suur sultan eht keiser Abdul Hamid Khan II

Prantsusemaal: Wabariit.

I. Wenemaa rahad.

1 rubla on 100 kopikat — 1 imperial = 10 rubla
30 kopikat, $\frac{1}{2}$ imperial = 5 rbl. 15 kop., üks kuld raha
3 rbl., hõbe rahad on: 1 rbl. 75 kop., 50 kop., 30 kop.,
25 kop., 20 kop., 15 kop., 10 kop. ja 5 kop. — Wästra-
had: 5, 3, 2, 1, $\frac{1}{2}$ ja $\frac{1}{4}$ kopikalised. — Paberirahad on:
100, 25, 10, 5, 3 ja rublalist. — Praegu käimas kuld
ja wana hõbe rahad on kurssi järele palju kallimad.

II. Wäismaa rahad.

Soomemaal: 1 mark = 100 penni — 25 kop.

Belgias: nagu Prantsusemaal.

Danis: 1 kroone = 100 öre = 33 $\frac{3}{4}$ kop.

Austrias: 1 gulden = 100 kreutseri = 61 $\frac{3}{4}$ kop.

Inglismaal: 1 naelsterlingi = 20 shillingit = 6 rbl.
28 $\frac{1}{2}$ kop., 1 kroone = 5 shillingit = 1 rbl. 45 kop., 1
shilling = 12 pence = 29 kop., 1 penni 2 $\frac{1}{2}$ kop.

Prantsusemaal: 1 frank = 100 sentiimi (ehk 20
sous) = 25 kop.

Greekemaal: 1 drachm = 100 lepta = 22 $\frac{1}{2}$ kop.

Italias: 1 skudo = 5 liiret (franki) = 1 rbl. 25
kop., 1 liire = 25 kop.

Hollandis: 1 Hollandi dufat = 2 rbl. 94 $\frac{3}{4}$ kop., 1
tealer = 1 rbl. 31 kop., 1 gulden = 100 tsenti = 52 $\frac{1}{2}$

Portugalias: 1 mil (1000) reis = 1 rbl. 39 $\frac{1}{2}$ kop.

Rootsmaal: 1 kroone = 100 öre = 34 $\frac{1}{2}$ kop.

Sweitsis: nii kui Prantsusemaal.

Hispanias: 1 doblon = 100 reali = 6 rbl. 44 kop.
1 duru = 20 reali = 1 rbl. 31 $\frac{1}{2}$ kop., 1 real 6 $\frac{1}{2}$ kop.

Türgimaal: 1 piaster = 5 $\frac{1}{2}$ kop.

Põhja-Amerika ühendatud riikides: 1 dollar = 100
tsenti = 1 rbl. 3 kop.

Uuema aja mõõdud.

Kõik Euroopa riigid on ette võtnud Prantsuse mõõtude
ja kaalude järele arvama hakata. Need pikkuse mõõdud on:

1 meriameeter = 10 kilomeetert = 100 heftomeetert
= 1000 defameetert = 10.000 meetert.

1 meetr = 3 ja ga á 12 tolli á 12 liiniat.

Teebe mõõdud on Venemaal: 1 werst á 500 silda (jashenit) á 3 arshinat á 16 wershoffi. Läänemere äärse maades on pääle jelle veel küünar prüugit w; 4 küünart on 3 arshinat. Wene jalg ja Inglise jalg on ühe pikkuse = f. o. 12 tolli.

Kolm penifoormat on nii hästi Prantsus- kui ka Inglise üks aag (League, lieue), nii et üks ekwatori graad 29 aagi on. Saewade purjutamises tähendab sõlm Italia ehk mere penifoormat.

Wana Prantsuse toas = 194.904 meetert = 639,459 wana jalga.

Uues toas = 2 meetert; uus Pariisi jalg = $\frac{1}{3}$ meetert. 1 werst = 1,06678 kilomeetert. 1 kilomeeter = 0,93740 wersta. 1 arshin = 0,71119 meetert. 1 meetr = 1,40610 arshinat. 1 wershoff = 44,449 millimeetert. 1 tšentimeeter = 0,22498 wershoffi.

1 toll = 25,350 millimeetert. 1 tšentimeeter = 0,4937 tolli.

1 kriips = 2,5399 millimeeter. 1 millimeeter = 3,337 kriipsu.

1 küünar = 0,43339 meetert. 1 meetr = 1,87582 küünart.

Stempelmaffust (О гербовомъ сборѣ).

Stempelmaffs maffetatse 5, 10, 15, 60 ja 80 kopikaliste maffidega, ehk stempelpoognatega ülemal nimetatud hindadega, 80 kopikalise stempelpoogna ehk liht paberi pääle, millele 80 kopitaline stempelmaff pääle pannatse. Ka kirjutatatse 1) kõiksugused palwed (прошения), teadaandmised (объявления), f. ebdused (жалобы) wastused (отвѣты) wasturääkimised (возражения), wastutõendused (опровержения), edusitaebdused (отзывы) ja nende kopiad ja nende juurde pndad dokumentide kopiad. Grainimestele wäljaantawad ametlikud kopiad otstustusiest, (копия съ рѣшения) ja teisest paberitest ja kõiksugused teadaandmised.

Pääle jelle on kohtute ja palwefirjade maffjude tarwis meel wäga mitmesuguse hindadega margid.

Cesti feltid linnades.

Surjewis: Wanemuine, Cesti Käsitöölise felts, Karstuse felts ja Cesti Põllumeeste felts.

Tallinnas: Lootus, Estonia, Joom. pääst. f. ja Põllumeeste felts.

Rakweres: Ööpik ja Kalewipoeg.

Paides: Ühendus ja Karstuse felts.

Narmas: Cesti felts ja Karstuse felts

Riias: Jmanta.

Pärnus: Endla, Karstuse ja Cesti Põllumeeste f.

Wõrus: Rannel.

Põltjamaal: Cesti Põllumeeste felts.

Wuistwees: Sõprus.

Wiljandis: Cesti Põllum. felts, Koidu ja Karstuse felts.

Walgas: Karstuse felts.

Haapsalus: Karstuse felts.

Peterburis: Cesti häät. felts, Karstuse ja Kooli felts.

Kroonlinnas: Cesti Häätegew felts.

Telegrahwi sõnumid

wõetakse iga päew tella 8 hommitu tuni kestööse k. 12 wastu. Iga sõna, mis Europa Wenemaa kohtadesse ja Kaukasiasse telegrahweritakse, maksab 5 kop., pääle selle wõetakse weel 15 kop põhjustatfi. Asia-Wenemaale ja Tagakaspiasse telegrahwerimise eest wõetakse sõna päält 10 kop. ja põhjustatfi 15 kop.

Hoiutassjad.

Postkontorite juures on niisama nagu rentidegi juures riigipanga hoiutassa, tuhu inimesed vähemal määral oma raha wõimad hoida anda, nimelt 25 kopikast kuni 1000 rublani, mille eest $3\frac{3}{4}$ protsenti in.ressfi maksetakse. Kui sissemaksetud summa 1000 rubla pääle on tõusnud, siis antakse tema wastu wäärtpaber. Raha wastuwõtmine ja wäljaandmine sünnib igal ajal, kui kontor awatud on.

Kirjade ja postide postiraha.

Riistpaela all saadetud asjade eest iga 4 loodi päält	2 kop.
Pinniste lihtkirjade eest iga loodi päält	7 "
Pinnitatud kirjade eest	7 "
linnitusel eest	7 "
Pahtiste kirjade (postilaartide) eest	3 "
Postide eest nae'a päält 500 werstani	5 "
" " 500—1000 werstani	10 "
Rahakirjade eest iga loodi päält	7 "
Pääle selle iga rubla päält tuut 600 rublani	1½ "
Kõige weitsen mats ühe posti eest on	20 "

Wenemaa suuremad linnad.

	Inimest.		Inimest.
Peterburgi	1,000 000	Drenburg	48,000
Moskwa	800,000	Minst	46,000
Barshawa	500,000	Woronesh	45,000
Odessa	190 050	Rishni-Nowgorod	45,000
Kiia	175,000	Shitomir	45,000
Kiiew	130,000	Mohilew	40,000
Rishinew	105,000	Kaluga	40,000
Harkow	102,000	Altfermann	40,000
Kaasan	95,000	Lwer	40,000
Saratow	95,000	Jurjew	40 000
Nikolajew	83,000	Jaroslav	38 000
Wilna	80,000	Krementshug	38,000
Tuula	60,000	Jelissawetgrad	37,000
Kostow, Doni äär.	60,000	Poltawa	37,000
Astrahan	58,000	Nowotsherkask	37,000
Samara	56,000	Grodno	37,000
Drel	55,000	Jelets	36,000
Tallinna	55,000	Kowno	35,000
Verditschew	53,000	Pensa	35,000
Lodsi	52,000	Witebsk	33,000
Taganrog	50,000	Walst	33,000
Serson	50,000	Perm	33 000
Kursk	50,000	Dwinsk (Dnaburg)	30,000
Kroonlinn	48,000		

Wenemaa kindlused.

Kroonlinn, Schlässelburg, Wiapuri, Ust-Dwinst, Dwinst, Brest-Litowsk, Bobruisk, Riiew, Warshawa, Praaga, Nomo-Georgiewsk, Zwangorod, Hotin, Bender, Sewastopol, Kertsch ja Drenburg.

Wenemaa ülikoolid.

1) Moskwas, asutatud 1775 aastal. 2) Jurjewis, asutatud 1802 aastal. 3) Kaasanis, asutatud 1804 aastal. 4) Harkowis, asutatud 1804 aastal. 5) Peterburis, asutatud 1819 aastal. 6) Helsingis (enne Turus), asutatud 1828 aastal. 7) Riiewis, asutatud 1824 aastal. 8) Odeskas, asutatud 1855 aastal. 9) Warshawas, asutatud 1869 aastal. 10) Siberimaal Dmskis, asut. 1890. a.

Weneriigi auuliigid.

Tšiwiteenistuses.		Sõjateenistuses.		Aunnimi.	
1. Krigitantsler.		Kindral feldmarschall.		} Высокопревосходительство.	
2. Tšine salandunit.		Kindral.			
3. Salandunit.		Kindral-leitnant.			
4. Tšine riiginõunik.		Kindral-majoor.			
5. Riiginõunik.		Oberst (pulkomniti).		} Высокопродие.	
6. Kollegia nõunik.		Oberst-leitnant.			
7. Kofandunit.		— — — — —		} Высокоблагородие.	
8. Kollegia asjeshor.		Kapten, rittmeister.			
9. Nimendunit.		Staobikapten, staabirittm.			
10. Kollegia sekretär.		Leitnant.			
11. — — — — —		— — — — —		} Благородие.	
12. Rubermangu sekretär.		Sekonde leitnant, tornet.			
13. Senati registrator.		— — — — —			
14. Kollegia registrator.		— — — — —			

Greeka õigenus.

Wust (munga) waimulik seisus: 1. Metropolit. 2. Pääpiskop (aunimi Высокопреосвященство). 3. Piiskop (Преосвященство). 4. Archimandrit. 5. Igumen. (Высокопреподобие). Paage (kirik) waimulik seisus: 6. Koroohieri (Высокопреподобие). 7. Hierei ehk preester. (Преподобие). 8. Proodiakon. 9. Diakon.

Lutheruse usus.

1. Piiskop. 2. Kindralsuperintendent (Высокопреподобие). 3. Konsistorialnõunik. 4. Praost. 5. Ülemõpetaja (Oherpastor) (Высокопреподобие). 6. Õpetaja (Pastor). 7. Alamõpetaja (Diaonus). 8. Abiõpetaja (Pastor adjunkt) (Преподобие).

Tööpäitwi

on aastas Keisr-Wenemaal 267; Schotimaal 275, Kanadas 278, Inglismaal niisama, Portugalias 283, Wene-Poolamaal 288, Hispanias 290, Austra 292, Wene Balti kubermangudes niisama. Italias 293, Baieris, Belgias, Brasilias ja Luxemburgis 300, Saksis, Prantsusmaal, Soomemaal, Württembergis Helweetsias, Daani ja Norramaal 302, Rootsimaal 304, Preisi ja Jirimmaal 305, Põhja-Amerika Ühisriikides 306, Hollandis 308, Ungrias 312.

Wenemaa tähtsamad kaubalinnad.

1. Mereäärjed kaubalinnad: Peterburi, Kroonlinn, Riia, Odesa, (Wiiburi, Welsingi, Turu), allinn, Pärnu, Liibawi, Taganrog, Rostow, Werdjansk, Nitolajew, Astrahan ja Arhangelsk.

2. Maas kaubalinnad: Moskwa, Kasan, Riiew, Saratow, Warschawa, Jekaterinenburg, Nisnew, Twer, Nõibinsk, Jaroslaw, Kostroma, Nischni-Nowogorod, Simbirsk, Samara ja Saratow.

III. klassi sõiduhinnad.

Balti raudtee.

Jurjewist Peterburi.

	W-rt.	R.	R.
Jurjewist . . .	—	—	—
Bolši . . .	21	—	30
Jõgewa . . .	45	—	64
Wägewa . . .	64	—	91
Rafte . . .	73	1	04
Kilsi . . .	84	1	20
Tapa . . .	107	1	53
Radrina . . .	120	1	71
Rafwere . . .	3	1	89
Rabala . . .	14	2	12
Põltsi . . .	16	2	36
Jõwi . . .	191	—	57
Waimara . . .	207	—	—
Mereküla . . .	15	—	—
Narwa . . .	230	2	93
Jamburi . . .	252	3	13
Moloskowi . . .	275	—	—
Woosfowo . . .	294	3	56
Jeliametinskoje . . .	315	—	—
Gatšina . . .	336	4	00
Krasnoje Selo . . .	356	—	—
Kiigowo . . .	366	—	—
Peterburi . . .	380	4	40

Jurjewist Tallinna.

Jurjewist . . .	—	—	—
Bolši . . .	21	—	30
Jõgewa . . .	45	—	64

	W-rt.	R.	R.
Wägewa . . .	64	—	91
Kilsi . . .	84	1	20
Tapale . . .	101	1	53
Tallinna . . .	179	2	47

Riia-Pihkwa raudtee.

Jurjewist Riiga.

	W-rt.	R.	R.
Jurjewist . . .	—	—	—
Elwa . . .	24	—	35
Putka . . .	44	—	64
Sangaste . . .	65	—	95
Walfa . . .	78	1	13
Statelui . . .	103	1	50
Wolmari . . .	122	1	77
Wõnnu . . .	148	2	14
Rimotsti . . .	166	2	36
Segewolsti . . .	185	2	53
Sintsenbergi . . .	197	2	64
Riiga . . .	231	2	98

Balgast Pihkwa.

Balgast . . .	—	—	—
Antsmõisa . . .	28	—	40
Wõru . . .	56	—	80
Wastfelina . . .	73	1	04
Petseri . . .	91	1	25
Jshorski . . .	112	1	44
Pihkwa . . .	134	1	64

Muinasaja inimese jälgil.

Inimese ülem uurimise asi on inimene ise. Selle töö juures on üks pääküsimus inimese minevik. Kui kaua elab inimene juba siin maa pääl ja mis sugused olivad tema kõige esimesed esiwanemad? Oliwad nemad oma teha ja waimu poolest meiepäisest inimesest ees ehk taga? Oliwad nad ees, siis on inimese sugu allapoole langenud ning on wahest weelgi langemas, nii et inimesel madal tulewik ees seisab. Oliwad meie esiwanemad aga hõlwemal järjel kui meie, siis on inimese sugu ehk tõusemas ja kõrgemate mägede poole rändamas.

Juba see mõte, mis wististe õige on, kihutab meid inimese muinasaega uurima. Inimene on oma teha poolest loomaga nii mitmeti ühel järjel ja isegi waimuelus ei ole inimene loomast mitte päris lahutatud. Arm ja hirm, rõõm ja kurbus, sõprus ja waen jne on asjad, mis mõlemate juures ühtlasi leida on. Ja ometi on inimene oma waimu poolest loomast kõrgemal nagu taewas maaft. Sääl tuleb tõsiselt küsida, kas inimene ajajooksul loomale ligineb ehk kas ta temalt enam ja enam kaugemale läheb. Saab ometi inimese kaunidus nii sagedaste tooruse läbi haawu ja tarwitab ometi inimene ise sagedaste oma ligimese kohta nimesid, mis ta otse loomariigist laenab. Et ta seda ikka otse ilma iga põhjuseta oleks teinud, seda on raske arvata, weel rassem selgeteks teha. On ju laialt, isegi ka meie juures arwamist leida, et inimene ahwi sugust olla

tulnud, üks arvamine, mida sellega toetatakse, et õpetatud mehed, nagu Darwin, seda olla öelnud. See ei ole aga õige. Keegi uurija ei ole ütelnud, et inimene ahni järeltulija olla. See on ammu selge, et seda keegi asjalikul põhjusel ei või öelda. Mis öeldud on, on ainult see, et ahn ja inimene wahest ühesugustest esiivanematest on tõusenud.

Aga see on üks küsimus, millega neil ei maksa tegemist teha, kellel tema kostmiseks tarvilik materjal puudub. Willes aga küll igamees oma filmaringi võib kasuga laiendada, on see küsimus, kui kaugele inimese kindlad jäljed ulatavad, kui neid minewitust otsime. Mis on siin juba leitud ja mida otsitakse ja loodetakse veel leida? Misjuguks teie otsustele tulewad põlwed wiimaks ehk saavad, kas ükskord üleüldse niisugusele otsusele saadakse, mida õigeks võib pidada, ehk kas töö otsimine ise inimese ülemaks ülesandeks jääb, see on ise asi.

Et inimene juba aastatuhandaid enne meid on elanud, see on kindlaste teada. Niisama on teadumehed selles arvamises ühes nõuus, et inimene endistal aegadel wiltsamas järjes elas kui meie päewil. Mida kaugemale tagasi meie film ulatab, seda madalamal järjel seisib inimene teha ja waimu poolest, millest see troost wälja kaswab, et inimesesugu tõusemas on, mitte waomas.

Oli nüüd inimene juba wäga kaua maa püäl korteris, siis tuleb küsida, kus ta korteri kohad seiswad ja kuidas ta selle oli sisse seadinud. Nägimad näitusel ka Gmajõe kalbad seda elanikku ehk asus ta ainult lõunemaa piirides?

See küsimus ei sünni õieti aja kohta. Mis on see, mis külm maa? On aegajid olnud, mil meie

todumaa alataja jää all seisib, mille ääred Wahe-
mereni ulatafiwad. On aga ka aegu olnud, mil
Emajõe kallastel palmipuud wõisfiwad kaswada ja
wahest tõeste ka kaswafiwad. Meie oleme nüüd
lühikese talwega ja weel lühema suwega ära harju-
nud ja peame nende wahetust loomulikult. Tuhanda
aastased talwed ja suwed oleksiwad meie filmis loo-
duse wastased, sest et päike üheainsa aastaga oma
ringi ära käib. Aga mitte üksi päike ei anna meile
otseteel soojust, waid seda saadakse ka teistel teedel.
Maakera ise oli esialgu pisut wärskem ja soojem ja
suured merewoolud kannawad palju soojust lõune alt
kaugele põhja, ja nende teed ei ole mitte ikka ja
alati ühesugused olnud. On aegu olnud, mil kuuwal
jalal Europast Amerikasse saadi. Siis ei wõinud
Atlandi meres soojawee woolusid olla, sest et ta
sellega ühenduses ei seisnud, vähemalt otseteel mitte.
Si tulnud aga wett mööda põhja poole soojust, siis
pidi siin põline talw asuma. Ühesugusel ajal ei
wõinud siis ka mitte inimene siin elada.

See asjakord teeb nüüd inimese jälgede uurimise raskest. Wine tea ära, mil jää tuli ja lõppis
ja kuidas inimene ta eest põgenes ehk ta kannul käis.
Siisgi wõib sellest segadusest ootamata hää sel-
gus tulla. Tehtakse kord uurimiste najal selget,
kuidas jää meie piiridel liikus ja leitas ka, kui-
das inimene end tema ligikonnas näitas, siis wõiks
ju kergeste teada saada, misjuguuste aasta arwudega
meie endise inimese ajalugu peame kirjutama. Nii
käib maakera muniasaja uurimine endise inimese uu-
rimisega osalt käsi käes.

See töö on aga hoopis ühesugune. Inimene
on nii wäga kadunud, et temast pärast surma palju

jälgi järele ei jää. See oli iseärrnis endistel aegadel nii, kus inimene enam vähem looma kombel läbi ajas ja oma täht weel kiwi ega kalju külgi ei puudutanud, et meile jäädawaid märkijid külgi teha. Mis meie inimese hauast wälja kaewame, on omalt kohalt kallis materjal muinasinimese tundmiseks. Aga inimese esimene asi ei olnud wististe mitte see, et oma surnuid korralikult sügawasse maa sisse matta, kus nende luud wõiwad kaua alale jääda. Inimese esimene hool oli küll ta kõht ja teised elutarwitused. Ei tea kui kaua ta juba oli maa pinnal asunud, enneku ta oma surnute eest hakkas hoolt kandma, neid tuhaks põetama ehk muidu maa sisse matma. Meie tahassime aga kõige wanemast inimesest jälgi leida, et temaga pisutgi tutwust teha.

Ei tuleb küsida, kas ta ometi midagi järele ei jätnud, mida aastatuhanded ei häwita.

Wististe. Lugu on tõeste nii. Juba kõige wanemal ajal otstis inimene niisugused kohad wälja, kus tal hästi toitu oli saada ja kus tal muidu mõnus oli asuda. Leidis ta näituseks kalarikka wee, siis asus ta selle kaldale elama ja ehitas enesele wiimaks wee pinnale tulpade otsa elumaja, et kiskjate loomade eest kergemine waju leida. Ehk leidis ta kaldalt kalju seist mõne koopa, siis wõttis ta selles forterit. Kui ta aga nii kaua ühes kohas elas ning wee ehk kuiwamaa elukaid sõi, siis jäiwad nende luud järele, ja luud seisawad hääl tingimistel õige kaua. Aga asi on weel parem. Wees elawad karploomad, millel lubjast koorike ümber on. Inimene sõi ta maitsewa sisku ära ja wiskas koorikese hunkusse. See on põline jätis, mis ei muutu. Niisugused kochti on nüüd õige rohkesti leitud, ja

nimelt ka meie kodumaa lõuneferwalt Rinnetalni juurest, kus kuulus asjatundja Birchow paarikümne aasta eest Berlinist neid vaatamas käis ja neid endise aja inimese söögijätisteks tunnistas.

Kui meie arvame, et inimene madalamast järjest kõrgemale on tõusenud, siis on kind aeg olnud, mil ta oma kätega vieti mitte midagi ei ole osanud valmistada. Kalkas inimene aga kätega midagi valmistama, näituseks kaitaid, et nendega loomii tappa ehk enese kallalt eemale kaitsta, siis võis tergeste võimalik olla, et mõned niisugused kätetööd kuidagi meie päivini on järele jäänud.

Lugu on tõeste nii. Inimene on juba väga vanal ajal maias olnud ja on enesele sooja suppi teetnud. Et rauda tal veel ei olnud, tegi ta enesele savist poti ja teetis selle sees enesele toitu. Kuidagi viisi on ta juhtumise korral leidnud, et sõtkutud savi tules kõvaks põleb; ning ta tegi enesele savist potiküsi ja teetis nendes enesele toitu ning kandis nendega enesele küll ka joogivett. See oli suur samm, mis inimene sellega astus. Poti tegemise juures nägi ta, kuidas talle sõrme jäljed ehk muud märgid päälle jäiwad. Need andsiwad nõuule kenadust ja nende järele võis ka igamees oma äratunda. Pea oli kavalus käes ja inimene tegi oma potile tõisuguseid märkijid päälle.

Põletatud pott on aga üks asi, mis maa sees aastatuhandaid võib paigal seista. Uueal ajal on tõeste õige rohkestes wanni poti tüüküsi ehk ka terweid potta maa jeeft wälja kaawatud, milledest kindlaste võib ütelda, et nad muinasaja inimese kätetöö on. Tegjad on koguni nii targad olnud, et nad sawile on midagi muud sekka seganud,

iseäranis õige foredat liiwa. Ka on nende seinad mitmesuguste triipsudega kenastatud. Sellest võib arvata, et meistrid oma töö kallal päd murdsiwad¹²³ ja talle häduse kärwal ka ilu andsiwad.

Nii võib kõige tühisem wana poti tükk muinasaja inimese kohta tähtjas tunnismees olla. Wida kehmem ta walmistamise kunst näib olewat, seda wanim võib ta olla. Sellepärast tuleb wäga soowida, et niisuguseid asju leidmise korral mitte ära ei wiisata, waid et nad paigale pannakse ja juhtumise puhul asjatundjate kätte antakse. Selle juures on aga ifka soowitam, et leiu koht selgeste ülesse kirjutatakse. See ülestirjutamine on palju tähtsam kui seda ehk võiks arvata, iseäranis wanade haudade juures.

Haudadest on asju leitud, milledest küll teada on, et nad omal ajal ehted oliwad; aga kus kohal teha külls neid kanneti, see on weel teadmata. Nii on üks suur poolrõngas mõnes eksemplaris meiemaa haudadest leitud, millest mitte ei tea, kas ta juufete pidaja ehk mõni muu ehe oli. Hiljuti leiti üks niisugune asi weel Kuramaalt ülesse, ja leidjad oliwad õpetatud mehed. Kui neilt pärast küsiti, kus kohal luukere juures see asi on seisnud, ei teadnud nad selle pääle midagi kosta. Võib ühesuguseid asju olla, mis üks rahwas ühel, teine teisel kohal kandis. Selle järele võiks wahet teha ühe ja teise rahwa haudade ja endise elukoha kohta. Sagedaste on see küsimus wäga tähtjas, kui sügawalt leitud asi wälja mõeti, ja kui neid enam kui üks oli, kas nad ühesügarusel seisiwad ehk kas wahest teine sügawal all seisis, kuna teine wahest hoopis teisel ajal ta ligidale juhtus saama. Birchow (wirho) tegi

omal ajal Rinnekalni ligidal selgetks, et söögijätiste huniku sisse inimene oli maetud. Teatud inimese lund ei olnud siis mitte wanemad kui söögijätiste hunik, waid nooremad, ehk nad küll sügawamal seiswad.

Kõige parem on, kui asja leidja enne kui ta tema ülesse wõtab, paberi pääle joonistab selles olekus kuidas ta enne liigutamist seisis. Teadumees wõib siis selle joonestuse järele enesele kümnend küsimused ise ära kosta.

On aga leiukoht iseäranis tähtjas, on ta näituseks mõni wana haud ehk muu panipaik, kus rohkem wanu asju üheskoos, siis on küll tungiwalt soowida, et ta rikkumata seista lastakse ja asjatundjatele teadust antakse. Need saawad siis asjad õigel wiisil wälja kaewama ja leidjale tänu andma. Ünemal ajal maffetakse ju mõnede wanade asjade eest ka raha, kuna leidjal ta wäärtusetä on.

Lumedad on need teed, mis inimesel siin jalgade all on. Seda kallim on iga walguise kiirekene, mis teda muinasaja inimese jälgedele juhatab. Palju uurijaid on tööl, et meie esiwanemaid tundma õppida. Nende uurimistöö on waewaline; aga ta eesmärk on kõrge. Inimesel ei ole suuremat uurimise asja kui inimene ise. Ja nagu pilkases pimeduses kobades, wõib tulla, et otfsja igal uuel sammul mõne ülitähtsa leiduse pääle juhtub astuma. Ei tea, mis maarüppes warjul seisab ja mil sõält midagi walguisele tuleb, mis uurijale uusi teesid juhatab ehk teda wanal teel edasi aitab. Kõige waewa ja effituste rikkuse juures on muinasaja uurimisel oma jagu põnewust sees. Üksford saab wististe aeg tulema, mil selle uurimise wili terwe ini-

meesjoo waimuwarandus saab olema. Olgu meie kodumaa nii õnnelik, et ta elanikud selle asja tähtsust ära tunnevad ja jõudu mööda kaasa aitavad, meie ejiinimehe jälgi ülesse otsida.

Schilleri ja Göthe salmisõda.

Sada aastat tagasi seisiswad Saaksamaa waimu-elu lehwimises kaks lauluvürsti, Schiller ja Göthe, oma sugurahwa mõitluste festpaigas. Mõitluse ainus wäli oli kirjandus. Politika mõitlused, rahwuslised kisklemised ja sotsiali püüdmised, mis meie päiwil Saaksamaal enam vähem liiguwad ja raskeid mõitlusi sünnitawad, oliwad tol ajal mõjuta, suurel osal tundmata. Kirjanduse pääle waadati nagu ainult õndsaksstegewa eluwoole pääle, nii et kõik muud ülitähtsad küsimused tema kõrwal ära kadusiwad. Saksa kirjanduse põllul oliwad mehed tööl, kes oma rahwa waimutamad mehed oliwad ehk endid seks pidasiwad. Nemad oliwad awalise arwamise ja küll ka asja enese järele need, kes rahwale pidiwad teed raiuma kõrgemale mäele.

Nagu uute teetegemiste juures ikka, nii kaswas ka siin oma siht ja eesmärk wälja, et paljudel oleks võimalik suurest tööst plaanlikult osa wõtta. Selle sihi ajajad ja sõbrad oliwad enamiste kõrgeste õpetatud mehed ja nende püüdmised oliwad osalt õige wabameelsed, kui jeda sõna endiste aegade kohta mõib tarwitada. Saksa waimuelu edu pidi nende meeste õladel seisma. See seisuford ei meeldinud neile mitte wähe ja nad oliwad walmis, oma seisukohta ja mõimujärke iga päältungimise eest kaitsema.

Päaletungijad tõusivad Sakslaste eneste rüpeft. Need olivad Schiller ja Götthe, kes oma waimu suuruse poolest kõigist „õpetatud rahwariiklastest“ kaugelt üle käisivad. Mõlemad kirjanihud olivad oma wäge juba näidanud. Nad olivad uufi teefid fammunud ja näidanud, et need kõigiti laiemad ja lootusrikkamad on. Mis nemad lõiwad, oli uus toit, fofutawam, rammukam kui teiste piifefte waimude fulejahwatused. Seda nähti suurtes ringkondes ära ja fee aeg nähti ufje ees feiswat, mil wõimus „õpetatud rahwariiklaste“ käeft nende kätte pidi minema.

See fännitas endiste wõimumeefte keskes suurt fibeduft. Kartufeks oli neil feda enam afja, et Schiller ja Götthe ükfteifega suures fõprufes elafiwad ja felle läbi ükfteift toetafiwad. Pääfartus oli aga tõefte pääfartus, f. o. fartus Schilleri ja Götthe pää eeft, mida need mehed teifteft kaugel fõrgemal kandfiwad, fuhu loodus ife neid oli paigutanud.

Mis pidiwad „õpetlafed“ nende wafstu ette wõtma? Nad heitfiwad kofku ja tegiwad otfe jahti kirjandufe põllul. Mis ka Schilleri ehk Götthe poolt ilmus, fee rebiti armuta tükkideks. Salgi ei leitud nende luuletufteft midagi, mis kuidagi tähelepanemife wääriline oleks olnud, waid kõik kisti maha ja wifati kui „wäärtufeta prügi“ eemale. Halle profeffor Jakob kirjutas oma „häbemata arwufufe“ ja teifed norifiwad ja närifiwad iga falmi jalga.

Schiller ja Götthe, kes endid waimuannete poolest oma arwufatajateft kaugelt üle tundfiwad olewat, paniwad feda halba tembutuft ometi pahaks. Ipeäraniis ei wõinud tulife waimuga Schiller feda

kannatada, et hädad ja paremat awalikult alandati ning feeläbi halvemale teed tehti. Keegi ei tõstnud nende kaitsemiseks häält ja jaht läks päewast päewa libedamaks. Mis pidivad nad tegema?

Sääli tuli Göthel mõte, kas wähest mitte hää ei oleks, kui nad ise nälja astuks ja armustajate ja kirjastajate sekkä hirmu ja lootusi wälja saadaks. Pea leidis ta ka sündsa wälimise kuu, kuidas jõtta astuda. Ta teatas seda plaani oma sõbrale Schillerile, see wõttis ta waimustusega wastu ning rõõmus wõitlus seisis ukse ees.

Euleföda pidi salmides sündima, nagu wana ajal Roomo kirjanik Martialis seda oli toimetanud, ja nende nimi pidi Creeka keelest wõetud sõna „Xenien“ oema, mis-külakosti, külalise annet, aga ka mõttesalmi tähendab. Wõlemad luuletajad wõtsiwad töö ette ja kirjutasiwad suure hulga mõttesalmisid ühise nime all ja andsiwad nad saja aasta eest, a. 1797 omas kalendris trüffi.

Mõttesalmide teraw ots oli wastaste pihta sihitud ja igamees nägi, et nende weri ojana woolas. Wõib ütelda, et salmid otse liikumist sünnitasiwad ja et neist iga haritud Sakslane elawalt osa wõttis. Nad olivad suureks sündmuseks Saksa kirjanduse ajaloo ja jõudsiwad kaua aega awalise arutuse materjal olla.

Balju neist salmikestest on wanaks jäänud, sest et nad omaaegsete päewaküsimuste kohta käiwad. Suurel hulgal on aga üliüldised sügawad mõtted, mis ialgi oma wäärtust ei kaota. Sakslased loewad neid ilmafirjanduse eheteks ja tarwitawad neid fagedaste oma kirjatööde sihtmõteteks (mottodeks).

1797 ja 1897 wahel on aga nii suur wahel, et neid raske wõrrelda. Meie päiwil ei wõiks sarnased salsmid Saksamaad mitte enam liif ma panna. Nüüd wa itsewad sääl teised püüded, teised rõõmud ja walud kui 1797. Saksia kirjandus kaswab küll ülipalju suuremal mõõdul kui saja aasta eest; aga terve Saksia rahwa süda ei tutsu mitte enam üksi oma kirjandusele.

Arwustiku tähtsus.

Arwustik on uus Eesti sõna. Ta on sõnast arm loodud nagu rägastik sõnast räga ja kuusik sõnast kuusik on sündinud. Kuida rägastik palju räga ja kuusik palju kuuski tähendab, nii tähendab arwustik palju armusid. Eiisgi mitte igasugust armude kogu, waid üht iseäralist armude kottu seadmist. Kehkenduse raamat on armusid täis ja wäljaloosimise numbrid täidawad sagedaste ajalehtede weergusid, ilma et nad arwustikud oleksiwad. Arwustik annab mitmesuguste riikliste, rahwusliste, seltsliste, majandusliste jne nähtuste üle armude najal aru. Mitu ruutwersta on iga riik suur? Mitu inimest tuleb iga riigis iga ruutwersta pääle? Mitu inimest on iga riigis elamas? Kui kõrge on nende elanikkude wanadus? Kui suur on kellegi riigi sõjawägi, riigiwõlg jne. Kui meie nende ja sarnaste küsimiste pääle armudega kostame, olgu kõitide riikide ehk üheainsa riigi, isegi üheainsa kubermangu, maakonna ehk linna kohta, siis teeme riigi arwustiku põllul tööd. Unname meie armudega üles, kui palju rahwaid olemas on, kui suur keegi rahwas on jne, siis oleme rahwusiise arwustiku wallas liikumas.

Küsimine meie, misjagused seisused ühel maal olemas, kui suur pääarw igal seisusel on, misjagusest tööst nii ehk nii palju inimesi ennaft elatawad, kuidas sündinute ja suurnute arwuga lugu jne, siis on need feltzlike elu arwustiku küsimused. Küsimused, nagu kui palju wilja saadi sel ja sel aastal, kui palju weeti kaupa üle piiri wälja ja kui palju sisse jne, on majandusliku arwustiku küsimused.

Nagu näha, wõime meie öieti igast nähtusest, mis kuidagi rohkel arwul ette tuleb, arwustikku teha. Mis kuupäewal külmes Emajõgi Surjewis kahe silla wahel kiini? Kui meie selle päewa mitmest aastast üles kirjutame, on ka oma arwustik käes. Asi näib wäga tähtsus=waene olewat, mida ta aga siiski ei ole. Oleks meil teada, mil päewal see jõgi iga aasta ütleme terwel tuhandel aastal kiini külmes, siis wõikime selgeste näha, kas meie maa kliima selle aja sees on külmemaiks ehk soojemaiks läinud, ja see oleks wäga tähtjas teadus. Meie wõikime siis ka pijut ette näha, kuidas selle poolest eestulewatel päewadel lugu on.

Baraku on inimesed alles meie aastafaja teisel poolel arwustiku tähtsust ära tunnud, siis aga tema eest seda suuremat hoolt kandma hakanud. Ülikoolides on arwustik üks õpiahi ja mitmed riigid on selle teaduse materjali korjamise ja tarwitamise hääks korralikud ametid sisse seadinud, millede hääks sündselt poolt maksu wõetakse. Gesolew Wenemaa rahwalugemine on suur arwustiku töö, mille pääle mõned miljonid ära kuluwad. Selle töö wäärtus on aga nii suur, et seda raha hää meelega wõib maksta ja lugemise tööd rõõmuga teha. Mõned riigid loewad

findla plaani järele õige sagedaste oma rahwast. Kui nad siis mitme lugemise arwud kõrwu panewad, siis näewad nad, misjagused liitumised rahwa elupõllul olemas on.

Arwustiti on üks asi, millega õieti iga haritud inimene peaks pisutgi tegemist t. gema, teda wähemalt tundma. Mis on õieti arwustitku siis? Suurel arwul ühesjaguste nähtuste tähelepanemine! Sa see ongi, mis inimest asjalijele, õigele, küpsele otsusele wiib. On meil näituseks ühe maa pahatööde arwustiti mitmest aastast käes, siis näeme meie kindlaste, kas selle maa kõlbuslijed elukombed tõusemas ehk langemas on. Teeme meie ainult mõne üksiku filmapillse sündmuse järele selle üle otsuse, siis võime ainult juhtumisi õigele otsusele saada. Arwata on, et meie eksime. Iga üleüldlik otsus põhjuneb arwustitlike töö pääl, üks kord, kas meie need arwud oleme ülesse kirjutanud ehk omas pääs läbi tööstanud. Utleme meie, et Gestrane wiisa iseloomuga on, siis oleme meie selle otsuse ei tea mitme tuhanda Gestrane najal teinud. Meie olime neid tähele pannud ja seda omadust nii paljude juurest leidnud, et wiimaks õigsuga võime ütelda, Gestrane on wiisa.

Nii teeb iga terane tähelepanija omad õiged otsused arwustitku teel. Üks nähtus, see ei tähenda midagi. Rümme, see on juba pisut. Sada, see on juba laialine. Tuhat — üeüldine. Rümmetuhat — kindel. Muidugi tuleb selle juures loetawa asja pääle wadata. Üks pääsuke ei too suwe, üks wargus aga teeb warga.

Rahjuks on palju kallid asju olemas, millede üle raske on arwustitku walmistada. Teakime meie näi-

tuseks paljudest aastatest, mitu rubla terve Eesti rahvas kirja wara eest wälja andis, siis oleks see meil oma waimuelu edenemise küsimuses üheks kindlaks aluseks olewat. Mõne aja eest rännasid Wiljandimaa Gestlased Tartumaale ja tõstisid selle põlluharimist suurel mõõdul. Kui kina oleks, kui meie teaksime, kui suurelt see põllusaaki pikema aja sees tõstis, kui seda raha järele ülesse seadime! Meie näeksite selle liikumist ja wõiksite sarnasel wiisil ka mõndagi muud asja edendada.

Meie wõime loota, et eesolew suur rahwalugemine armustiku asja suurel wiisil rahwa seka wiib ja teda sellega tutvustab. Soowida on, et meie kirjan-
dus seda omalt poolt toetaks ja seega meid ühe meaja teaduse wiljaga õnnestaks.

Särelikeiswat neli tabelit toowad meile mõned armustiku asjad joonestuste waral filma ette. Meid ei ole tarwis sõna abil seletada, waid ise waadelda ja wõrrelda. Olgu ainult niipalju öeldud, et ruutruumi suurus arwu suurusega ühte käib. Arwu suurus ei paista nii hästi filmi kui ruudu suurus. Sellepärast oleme katsunud neid asju ruutude abil filmapaistwaks teha. Kes armustifuga tegemist teeb, wõib sarnasel wiisil wäga paljudest asjadest tarwilised ruudud joonestada.

Europa rahwaste juurus.

Rahwaste arw
terwes Europas
368,000,000

Kroatl. Serblased. 6,600,000
Mukslased 400,000
Jundid 4,600,000
Tärkl., Zatarl. 5,800,000
Soomesugu rahw. 5,300,000
Keldid 3,600,000
Greeklased 3,600,000

Rahwaste arw sugu-
haru järelse:

Germani rahwad
113,000,000

Slaawi rahwad
106,700,000

Romani rahwad
104,000,000

Eschehid 7,700,000

Poolased 12,600,000

Wenclased ja
Rutenlased 75,000,000

Wendid, Slowenl. 1,500,000

Bulgarlased 3,300,000

Paakid 600,000

Kaukaasia rahwad 7,700,000

Magyarlased 6,700,000

Armenlased 700,000

Leednlased 3,400,000

Albanlased 1,600,000

Rumenlased 8,600,000

Itallased 30,300,000

Portugallased 1,700,000

Hispanlased 17,000,000

Prantslased 40,000,000

Wallonid 2,800,000

Inglased 33,000,000

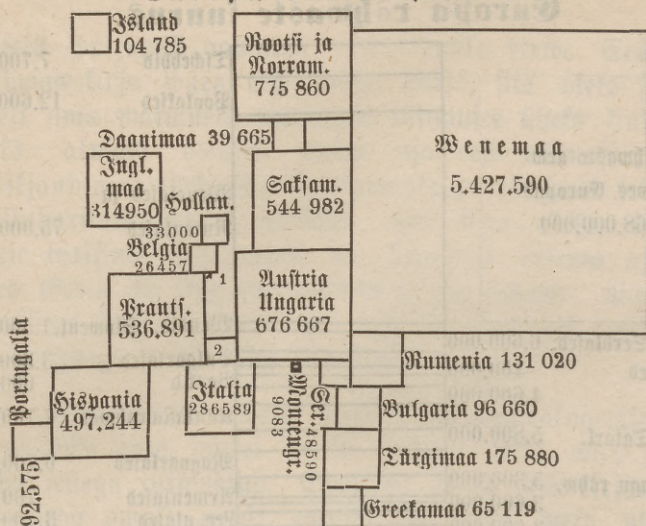
Skandinawlased 8,300,000

Blamenid 3,000,000

Hollandlased 1,700,000

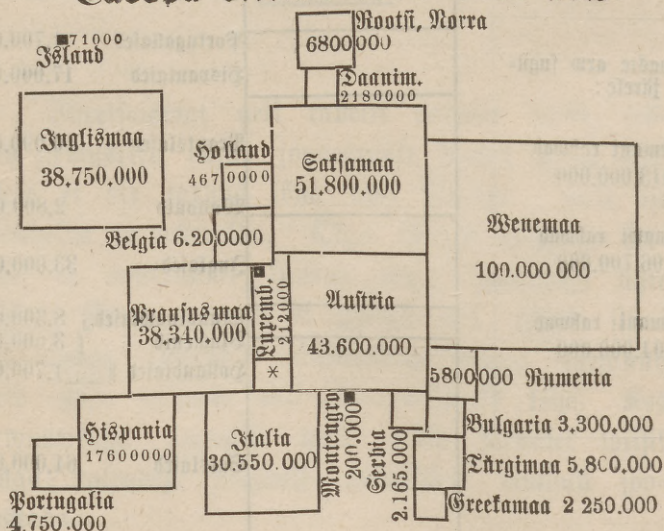
Saksalased 64,000,000

Europa riikide suurus.

¹ Lutssemburg 2.587. ² Helwetjia 41.418

Europa riikide elanikkude arv.

* Helwetjia 3.000.000

Wutunnistajate arv.

M a a s.		E u r o p a s.	
Rooma katoliiku usku		Grecakatoliiku usku	
tristatad 240.000.000		5.800.000	
Grecu usku 95.000.000		Rooma katoliiku usku	
Ewang. usk. 150.000.000		170.000.000	
Mohamedid usku			
170.000.000			
Brama usku 200.000.000		=Suudi usku	
		6.000.000	
Buddha usku		Grecu usku 90.000.000	
450.000.000			
		Moh. 7000000	
		mitm. Ewang.	
		ju. 8.000.000	
		Anglikanid	
		220.000.000	
paganad. 130.000.000		pag. 1.000.000	

Rõige paremate õunapuude nimekiri.

Äärmehed, istutage wiljapuid! See hüüd he-
liseb juba mõnda aega meie kodumaal ja on ju mõ-
negi õitsewa aiaga taluniku omandust ehitanud. Seda
rõõmustawat nähtust edendab ühelt poolt põllumehe
rahapuudus, teiselt poolt odawad wiljapuude hinnad.

Et aiawilja hinnad praegu kõiguvad, see ärgu meid eksitagu: Nii ei ole veel kuidagi õigel joonel. Kõige suurem wiga tuleb sellest, et meie juures enamiste sügise õunad kasvavad, milledele ühekorraga ostjaid ei saa. Kui sügise äkitselt turud õunu täis on, siis ei jõua neid keegi ära osta ja hinnad langewad alla. Teine wiga, on see, et turule toodud õunad enamiste ikka väga wiltsjat seltsi on. Halwade keskel leiawad hääd ikka ostjaid ja nende eest maksetakse ka hääd raha. Surjewi turul maksis sügise 1896 septembri lõpul wiis lihtsat, igapäewast õuna ühe kopika, kuna ühe hääd Suislepa õuna eest wiis kopikat makseti. See on suur wähe, kuna nende kasvatamine ühesugune on.

Sellepärast on wiljapuu istutamise juures esimene asi, et hääd seltsi puu su aeda saaks. Halwaga ei maksa jannata. Tuleb arg, mil meie turud hääde õuntega on üle ujunud, siis wõime julged olla, et õuna kaupmehed ja wabrikud endid kaua oodata ei lase. Need tulewad ja ostawad hää hinna eest kõik kofku ehk tulewad neile juba puuaeda järele. Siis wõib põllumees omaist wiljaaiast hääd rahatoetust saada. Meie kliimas kasvab suur hulk väga häid õunapuid ja neid wõib meie ajal juba pea iga aednik juurest saada. Kuid ilma nimeta ärgu keegi wiljapuud ostku! Et istutamise ajal puul õunad ot-
 sas ei kaswa, siis peame aedniku auustust usaldama, et ta meile tõeste selle puuseltsi annab, mida soovime. Kõiki allnimetatud puid saab Riia linnaaedniku G. Kuphaldi käest õigetes seltsides.

On aga kellegi aias juba wanu puid, mis halba seltsi on, siis anname talle seda nõu, et ta nad üm-

ber kaunistab. Selle kerge toimetuse juures tuleb wanal puul mõni oks lühemaks lõigata, nii et ta uusi wõrseid ajab. Kui need wõrsed paari aasta wanused on, wõib neid niisama kaunistada nagu seda noorte õunapuudega teha. Kog ajalt lõigatakse wanad oksad wiimseini ära, ja uus kaunist seltsi õunapuu ongi käes.

Wiljaia sisseseadmise ja rawitsemise tarwis annab üks weike raamat „Elumaja ehe“ § 251—386 tarwilist juhatus. Meie ei taha seda siin kordama hakata. Wahe ajal on aga õpetatud aednikud meie wiljapuid paremine tundma õppinud ja uusi seltsisid läbi katsunud, mida kõigiti wõib soowitada. Mõne saja hää õunapuu seast wõtame meie järgmised siia ülesse, mis kõige paremad on. Need teewad igale omanikule rõõmu. Suur osa neist on niisugused, mida suurel hulgal wõib kaubitsemiseks kasutada. Nende juurde lisame: mägiks. * tähendab niisugust õuna, mis iseäranis hää söömiseks on, kuna † teetmise ja kuirwatamise õuna tähendab. Mõni õun kõlab mõlematele otstarbetele. Kaks ühesugust märki ja ! tähendawad, et õun iseäranis hää on. Et meie aednikud oma puude nimesid Saksa ja Wenekesles kirjutawad ja tunnewad, siis paneme nad ka nii ülesse, kuidas neid need kirjutawad, et eksituji ja segadusi ei tuleks. Kus seda karta ei ole, sääl seisab Eesti sõna.

1. Alabaster **

2. Amtmann **

3. Ananas ††

4. Анисовка, Anis : * †

5. Антоновка, Antónowka : * ††

6. Arfad — fuld *†!
7. Astrahan, punane : ** †
8. Borsdorfi õun, Liivi sui **!
9. Calvill, Gewürz- : **!
10. Calvill, triibuline : **
11. Champagner (Schampanjer) * *
12. Erdbeerapfel, Maasikadun : ** † †
13. Erdbeerapfel, Nitscheri : **! † †!
14. Fameuse : ** †
15. Cravensteini õun * * † †! kardab külma.
16. Cravenstein, Liivi : *! †!
17. Himbeerapfel, МАЛИНОВКА, wabaraadun : ** † †
18. Kaiser Alexander : * † †
19. Alarapfel, walge klaarõun * *! !
20. Königsapfel, magus kuningaadun † † †
21. Milchapfel, Riia piimaadun : ** † †
22. Pepping, Londoni * * † †
23. Pomerantsõun : * * †
24. Printsiõun : * * † †
25. Reinette, suur Casfeli (ränett) * * † †
26. Reinette, hiilguse * † †
27. Reinette, Kräuter * * † †
28. Roosiõun * * † † Müscheni
29. СЪрянка, seerjanka : * * † †
30. Suislepi õun : * *! † †
31. Tallinna pirniõun : * *
32. Titowka † †
33. Tuwiõun, Riia * * † †
34. Черное дерево * * †
35. Weiniõun, Kuramaa * * † †

200 mõttefalmi.

Mis on sinu ilmawaade,
Mis su ülem eluaade,
Et sa elaksid kui mees?
Kui sa seda veel ei tea —
Kõrgusele sind ei wea
Üksigi mõim fiin elu sees!

Kaks on, mis kartust nõuavad
Ja armastamist jõuavad
Meilt saada, wend ja õde.
Kui nende järel küsite,
Siis kohkumatast kostame:
See S u m a l on ja t õ d e.
Reid tuleb karta, armasta'
Meil kõige ihu, hingega,
Need on me ülem aade.
Kuis seda meeles peame
Ja hinge põhjast teame,
Kii saab me elusaade.

Surmawoodil inime
Unub wiimse unele,
Wiimast hinge tõmbab ta,
Ütleb juure trööstiga:
„Müüd mul käes elu algus,
Müüd mul tõuseb jäädaw walgus!“
Ja kui hauda pandaks ta
Mullapõue magama,
Siis on kuulda laulu häält
Külma haua künka päält:
„Sumalaga, kallis maa,
Sinust lahkun rõõmuga!“

Imeline inimene —

Oled valguslapsukene!

Ei sa muidu valgusest

Ega elu algusest

Wiimisel pilkmel und ei näeks,

Lootusele truuts ei jäeks,

Et find päris isamaa

Alles ootab õnnega.

Sumal käigu sinu eel

Elu- ja ka surma teel!

Kui meilt hommit ohwrit nõuab,

Päew meilt pärib pisaraid,

Shtu õnnetu meil jõuab,

Dõ toob pilwi pimedaid;

Siis me hinge sügamusest

Pääseb helisema hüüd:

Issand, aita ahastusest,

Issand, kustuta me süüd!

Kuis wäsimata põksud sa

Mu põues, weike ime!

Kui sa ei silma valgusta,

Mul hiilgaw päike pime.

Dh paista, wäike päike,

Ja valgusta mu käike,

Kui udu heljub üle maa!

Rad ütlewad, et inime

On läbi, läbi sulane

Seft ajast kui ta õuna sõi

Ja süüta wenna maha löi.

See wilets lugu wististe,

Ea waene, waene inime!

Eind loodi Dooja järele,
Et tuleks wälja — sulane.

Mis meie sellest kardame,
Et kõik, kõik olla üürise?

Mis igawene, küll see jääb,
Kui maa ja taewas hukka läab.

Üles, üles! hüiame,
Kõrgemale püiame.

Drus oli madal järg,
Mäel ootab wõidu pärg,

Saame sinna, käes siis
Igatssetud paradiiis.

Armaštutuse palamus
Uurimata saladus.

Uurimist ka pole waja,
Minult kõik ta pääle raja.

Kes ei leia taewateed,
Põrguteed küll leidwad need.

Kui lähets mustaks taewa wõlm,
Mül tuleks haigus, wangipõlm

Ja põrmusje mind rusuks,
Küll heidaks elu enesest,

Ei lootus kaoks südamest:
Nüüd paradiiisi usuks.

Kui sa elus seda näinud,
Et ei lootus täide läinud,

Siis on selge kõigiti:
Lootus oli põigiti.

Miks käiwad toidud päikse eel
Ja andwad walguft taewa teel,

Kel pole walgust waja?
 Ei päife seda näha wõi,
 Mis pimedus kõik ette tõi —
 Koit selle peletaja.

Õnn — see on ju sõnakõla!
 Seda weel ei tunne ma.
 Hõigis mähjan eluwõla —
 Sünniks seegi waluta.

Kui ei taewas õnne anna,
 Ega maa ei õnne kanna.

Õnne kunsti tahad sa
 Teistelt ära õppida?

Õnn end õppida ei lase!

Õnne ainus eluase

On su oma rindades,

Minult oma südames.

Kurjale

Turjale

Tulewad ikked,

Pahale

Sahale

Salajad riffed.

Eõitle ja

Wõitle ja

Päewad ja ööd —

Kurjused,

Murjused

Üksford ja lööd.

Kandke tõrges tõe päikest,

Et ta paistaks üle maa,

Suhiks teele suurt ja wäikest,

Juhiks üle raske raa.
Kui ei tõde aita meid —
Veida pole teisi teid.

Küll paisub süda palawalt,
Tõtt tahaks tunnistada;
Keeld jõuab siiski salajalt
Ning lufus tõerada:
Kui peab enne küpsema
Kui tõtt mõib talle kuuluta',
Waat', et ei auks sada!

Kuis ja seisad tõe eest,
Sellest mina tunnen meest.

Ära tõe kaemu ja
Kinni kata walega;
Aga ära teda ka
Wiimsel tilgal tühjenda.

Kui ja näed, kuidas wale
Häbematast tõstab pääd,
Siis ju meel on wistist hale,
Tõtt ja trooni tõstma lääd;
Aga kuni kurat weel
Kõnnib inimeste teel,
Seni wale mõim ei wao,
Meie radadelt ei kao.

Weike paljas paadise
Kõikide laia merele.
Lained tõstwad, waotawad,
Lained ta ehk kaotawad.
Jõuab furd ta rannale?
Waat, see paat on — inime.

Ära lugusid ja luule
Laenukse lahkest teest:
Tormi hulumist ja kuule,
Waat, kuis üle jõuad weest.

Alles siis, kui randa saad,
Anna luulelennul maad.
Et sul sadam jõuaks ligi,
Pälest jooksku palaw higi.

Suurt elumõitlust mõitleme
Me terwe elu aja,
Ja kui te, sõbrad, küsite,
Miks seda mõitlust waja?
Siis tunnistame häbiga:
See, sõbrad, on meil teadmata,
Käib üle mõtte raja.

Aga ah, kui lahedaSte
Jookseb ratas masinas —
Waitse elu mahedaSte
Ujas kallis, kasinas!

Gla ise, teisi ka
Lase ilmas elada.
Igal olgu õige koht —
Kõigil kaob hädaoht.

Sõber, ei ma seda salga
Ega jelles waidlust alga;
Minult mis mul tõsi näib:
Mõitlus ilmast läbi käib;
Kus on mõitlus, sääl on edu,
Ilm ei ole uneredu.

Tahad rattaSt õpetust,
Mõttele tee lõpetust;

Ratas masinas on hää,
Eladel sul seisku pää.

Ühel on elu kui salalik saat
Maitseada mahedal murul;
Teisel ta armetult awalik saat
Tänawas, laadal ja turul.
Lõpul ei kumbagi küsida wõi:
Mis temast hauda ta kaasa tõi.

Salduš on surma-nool,
Saladuš on elu-wool.
Kumb neist suurem, ial ma
Seda ei wõi ütelda.

Kas elul mida annan ma,
See jäägu teiste ütelda;
Mis saan ma elust omale,
On wäga, wäga wähene.

Kõik, mis elu meitelt nõuab,
Kes küll seda täita jõuab!
Seda meil ta kätte tasub:
Soowi soowi pääle lasub.

„Mis sest kasu, kuuva jääda
Siia ilma elama?“
Uga mis ka sestgi hääda,
Naglast hauda tõtata?
Surm ja elu oma rada
Käiwad, meid ei küsi nad:
Kasu, kahju rehkendada,
Seks meil armud puuduwad.

Walu siin ja walu jäl,
Walu terve ilma pääl;

Sest ei õiget õnne ma
Jalgi wõi mõelda.
Olgu see ka kurb ja kole —
Õiget õnne meil ei ole.
Wõtke enne ilmaist walu,
Siis ehk leidub õnnelalu.

Mida enam ilma ja
Nurid oma filmaga,
Seda enam fina näed,
Kuidas kahtlased ta wäed,
Kuis nii weike wäärtus tal
Sinetawa taewa all.

Ühed hoidwad Baali poole,
Teised noore Maali poole,
Kolmas nõuab raharikkuft,
Neljas auu ja elupikkust.
Sääl ehk wõiksid kasuga
Kõike pisut põlata.

Igal haawal oma häda,
Igal paisel oma mäda,
Igal koeral oma saba,
Igal taaril oma raba.
Waata seda waguši,
Muud ei ole tarwisgi.

Istu ilma üles peab,
Teda sinna tänna weab.
Sõber, kas sa arwad nii?
Ehk on õige osaltgi?

Woolab imeline wesi,
Uruldane hallikas;
Wahel magus ta kui mesi

Kuldses kausis kallimas;
Wahel on ta maitse wiha,
Siida tahaks lõheda,
Kusub alla eluiha,
Paneb were paijuma;
Wahel hõiskamisel ta
Hakkab armsast woolama
Hinge sügavamast salust,
Läbi rõõmust, hädast, walust,
Woolab pärli laikes ta
Ulla — nutu piijana.

Ma tunnen wett nii sügawat,
Et päästa ei wõi uppujat,
Kes kukkus tema kaisu.
Kas tunned seda hallikat,
Ja laia laine kohinat,
Ja pakitjewat paiju?
Kus inimene liitumas,
Sääl tema laine kiitumas,
Sääl tema ohwrid nõudmas.
See hallik algab südamest
Ja woolab wälja filmadest,
Ja üle ilma sõudmas.

Nutt ei pea sündima
Kokku mehe loomuga.
On see tõsi — lapseks jään,
Kuni üksford hauda lään.

Kui on luba, läbi läbi
Elu ära maitseda,
Tiis see ei wõi olla häbi,
Kui ka wahel nutan ma.

Lahkumine mõndagi
Piiguteleb nutuni;
Sest, kui lahkus ihust hing,
Suur on nutuliste ring.

Ra see, kes hällis weel,
Eht on ju haura tiel.

Gla raudses rakkes ära,
Kuule kõike kurja kära,
Et siis tasumiseks saad
Kirikuaas pisut maad.
Tõest see on kallim maa
Üle terve ilma raa!

Glu noomib igal tunnil
Surma pääle mõtlema,
Aga tõsiselgi sunnil
Seks ei aega anna ta.
Sest ka surm ei elust hooli —
Saadab ootamatalt nooli.

Mis ja soovid, mis ja palud,
Sõber, kõik on üürife:
Selle elu rõõmud, walud
Jõudwad pea otsale.

Kui kõik kurjad seemneiwad,
Mis on küpsend külwini,
Ütskord üles tõusekšiwad —
Chmataks küll kuratgi.

Mu ase pole ilma pääl,
Siit tahan ära minna!
Et kuulge — see on surma hääl!
Käib mõeralt läbi rinna.

Uus elu ärkab mulla sees
Ja ajab wana hauda eest;
Kuid surm ei saada otsani
Siit elust hauda midagi,
Sest kõigist, mis siit hauda läab,
Üks osa elu päralt jääb.

Rus ei ole ei-d ei ja-d,
Sääl ei ole meestel maad.

Ule maa käib fange taja:
Mehi, mehi on meil waja!
Ule ilma hüüatakse:
Mehed, mehed platsile!
Rusša hüüd ei kõla nii,
Sammutakse tagasi.

Rui me kõigest ilma kärast
Eeda wälja kuuleme,
Et ju mehed meeste pärast
Andwad aset kaebile,
Siis on ilmas wististe
Meeste puudus mehine.

Jumal, mehi ärata
Kiigiisa teenima;
Aga anna südant ka
Meile, rahwast aidata.

Rahwa hing, mis fina ihtad?
Ütle, mida fina wihtad!
Mehi, mehi ihtan ma,
Memmekesi wihtan ma!

Kaljuwald, kuis kadund ja
Kõige kõrge aatega!

Sinu kaljufanged mehed
Kadunud kui puude lehed;
Waprus langend waremeks,
Armsjad aated rusudeks.

Ikka waimuelu maadel
Walitsemas waimu-aadel;
Kõnetoolis lonkajad —
Kuulajateks närajad.

Seisjad waimuelus ja
Kõrgel troonil üle maa:
Oled teiste kuningas,
Olgu nad kas mässamas.

Wärm ja kuhu mõlemad
Asjal ilu annavad.
Inimeselt nõutaks enam:
Waim on wärwist, kujukst kenam,
Waimuanded ilusad.

Kui ei kuulda enam kõgu,
Kortsus kurwa kodu nägu —
Siis meil puudub eluteel
Meeste pää ja meeste meel.

Mees, kes ajawoolu wästu
Jõuab omal sihil astu' —
Hõissa! See on alles mees,
Kes mõib seista meeste ees!

Põwine süda, mis löffele lööb,
Kulud ja kõsud kõik leekides jõöb —
Hõissa, ja õnnelik mehe rind,
Hõissa, kui säärane paisutab find!

Kui on waga merepind,
Sulguft näitab iga rind.
Sulge siisgi ainult see,
Kes läab marus üle wee.

Rõhk ülewelt ja nõrkus alt
Wõib painduft nõuda palawalt;
Mees murdub küll, ei paindu ta,
Mees laadi salata ei saa.

Kui sul ainult tublid tiivad,
Sajad teed sind taewa wiivad.

Lõwi ei wõi lõngal püüda,
Meeft ei siibil siduda;
Tahad nende vastu hüüda,
Tule tubli käduga.

Kui sa hakkad lapsEGA
Laste kombel mängima —
Hoia ekstituse eest:

Mäng ei kaswata sul meest!
Tapud tõuswad tamme najal,
Lapseft mees saab meeste rajal.

Ei kõiti oota wõidupärg,
Kel waimuelus kõrge järg,
Eest pärgi sageft jagawad,
Kes waimuelus magawad.

Sõuad midagi sa luua,
Mis jääb sinust järele,
Ainult see wõib tröösti tuua,
Seda püia, sõbrake.

Kui sina seda kannatad,
Et tühised sind tüesawad,

Ei tea, kes siis tühine,
Eh! nendega sa ühine?

Rui oled hoolas otsija,
Sa leiad keife, keife;
Kuid hakkad mõistust otsima,
Su saak on weike, weike.

Ega jeda ei mõi laita,
Rui sul mõistust küllalta;
Siisgi see sind veel ei aita —
Teistel olgu teda ka.

Ei mäeltgi nähta kaugele,
Rui ilm on ummis udune.

Ega hobu koormat mea,
Rui ei wanter wastu pea.

Sedasi
Edasi
Regi ei lää:
Pragunud,
Lagunud,
Segi on jää.

Parem ja
Warem ta
Sulagu weeks:
Kangub ja
Angub ta
Siledaks teeks.

Nende ei-del, nende ja-del
Pole wäärtust wähemat;
Waata, kus on waimu-aadel,
Säält saad otsust läh-mat.

Mul on mure narrikesest,
Wilets waene inime!
Suurem mure inimesest,
Kes käib narri järele.

Targa suud võib sulguda,
Narri huul jääb hulguma.

Ei inetumat pole muud,
Kui rumal sulub targa suud.

Kord furnu eesli lõualuu
Või sajad pihuks, puruks;
Kuid siisgi elus eesli suu,
Kes seda kord küll suruks!

See, kes eeslit palju silub,
Eeslitega kofku wilub.

Kui eeslit tahad tugeada,
Siis pead teda sugema.

Kus on eeslid lõjast lahti,
Inimestel pole mahti;
Tahad ennast alandada —
Eesliga käi eesli rada.

Gesel kandis mõnegi
Üles mäe tipuni;
Alga sellel, kallil saaks,
Valgu polnud mitte kaaks:
Kahejalgsel eesliga
Sammu edasi ei saa.

Tahad saada võidupärga
Ja seks ära võita hõrga —
Pane endal sarwed pähe,
Muidu võidu lootust wähe.

Mõni pea sarwi kannab
Uwalikult ilma ees,
Ilm tal au ja kiitust annab,
Hüiab: „See on meie mees!“
Hüüdgu parem rõõmuwoos:
„Nüüd on sarwekandjad koos!“

Ega härja sarw tee häbi,
Sarwe abil härg saab läbi;
Kas in aju sarwe juurel —
See teeb häbi weiksel, suurel.

Papagoid ja ahwišugu
Lobisewad ühte lugu.
Häbi, et ka inime
Ahwiš neile järele.

Põršas seni põršaks jääb,
Kuni wanemaks ta lääb;
On tal käes sea iga,
Siis ta — täieline siga.

Tegin põršast salmi wäikse —
Siga fangest wihane!
Nagu sellest selgest näikse:
Puutšin perekonnasje.

Lamba karjal kuri suši
Saatis palju õnnetusi.
Sinna ei wõi parata,
Lase lambad karata:
Kesse kannab lamba pääd,
Sellel poole loota hääd.

Päätä jookseb lambakari
Dina järel nagu wari;

Sest sa, sõber, lambapead
Raskets sõimusõnaks pead.

Tühjal tuletikulgi
Oma pää on ometi;
Päälegi, kuis selgest' näis,
On ta tuleleeki täis.

Teiste jalad, teiste pää,
Na, see oleks muidu hää,
Muud kui ford me kukkume —
Meie kuub on porine.

Oma tuba, oma luba,
See on ammu tuttav juba.
Teise mõte, oma pää —
Pole kangeltsi nii hää.

Mõistja mehe nime kanda,
See on kerge kõigiti:
Tarmis ainult järel anda —
Teisest targem oledgi.

Kõik siin ilmas üürifene!
Siisgi tuleb tunnistat':
Kumalus on igavene,
See ei ial otja saa.

Sõber, kui sul kuiwand aju,
Tühjaks jäänud mõtte kaju:
Oled tark kui teised muud,
Kui sa — ei tee lahti suud.

Kääkimine olla hõbe,
Waitimine puhas kuld,
Aga seda hõbe-tõbe

Matab waewalt waikjus' muld.
Sest ei mõisteta siis muud:
Prungitakse palju suud.

Raswamullid,
Mehe nullid
Stka hiilgwad ülewal.
Pilkmeis jääwad,
Pihuks lääwad
Tuule õhul õrnemal.

Rombi läbi meeste kolud,
Nii neid ära usalda;
Meieaegsed tottrad tolud
Hiilgwad suure õnnega.

Vime juhib pimedat
Teed just kõige õigemal —
Auku, soode, rabasse,
Trelli taha tabasse.

Kui kuskil kuulsas wärawas
Ei ole sädet säramas,
Siis tea, sääl on pime õu,
Säält ial ära nõua nõu!

Edem naine, ничего,
See veel weidi pasjib;
Aga edem mees — tohoo,
Mis ta rumal wasjib!

Ilma mõidujookfuta
Palju edasi ei saa;
Jookstes aga sapa sees
Tagasi läheb igamees.

Minult kõige paremad
Rahwa ette kõlbavad.
Teised tõusku nende najal,
Hüüdgu ühes nende kaja.

Rui on õiges käes ohi,
Õiges käes paras roost —
Ei neid lahti lasta tohi,
Muidu wassis õige joost.

Et sind rahwas kätel kannaks,
Sulle au ja kiitust annaks,
See ei sünni mehele.
Mehel tuleb rahwast kanda,
Rahwal elurammu anda —
Minult see on mehine.

Rahwas, kes su wigu katab,
Kõdi teeb su kõrwale —
Tea, see sind maha matab,
Weab alla hauasse.

Häda, häda, pöud on kange,
Wihmapiiisakest ei lange!
Rahwamehed wõtwad loogu,
Andwad tuisul, tolmul hoogu.
Enne nad ei lahku siit,
Rui on paljaks tehtud niit.

Kuulen hüüdu ülbemat
Üle ilma kõlawat:
„Püüan rahwa kasu!“
Talumatsti püüdja,
Ekstiteele hüüdja —
Wemmal sinu kasu!

Hõbefuljus kuulutas:
Kuldseid päewad tulemas!
Kui nad kätte jõudsiwad,
Kulda — meilt nad nõudsiwad.

Rahwal oleks eduks mahti,
Poleks rahwameeste jahti.

Maitseb siit ja maitseb säält,
Wõtab koore piima päält;
Aga nii kui tarwis tööd,
Siis ta puhkab pikka ööd.

Mu wanemad on iket näind,
See ike oli paha.
See ike siisgi mööda läind
Ja kadund tema kaha.
Nüüd iket aga tunnen ma:
Vox populi, vox Dei.¹)
See tahab ilma suruda,
Ei see wõi olla, ei!

Ranged kaebamise kujud
Kostwad kaarest kaarele:
Auu ja raha taga ajad
Sina wilets inime!
Aga siisgi kiskendajad,
Kisast auu nad otsiwad,
Turutrummil nende majad
Raha wälja trotsiwad.

Etz sa näe latremeeft —
Kasi ära päik'se eest!

Küll nad halba mammonat
Uwalikult laidawad;

¹ Rahwa hää, Jumala hää.

Õse aga nad ei nihku,
Muudgu pista pisut pihku.

Õpetust neil antakse,
Tarkust kätte kantakse;
Siisgi see ei palju tehta —
Targaks neid ei ial tehta.

Kui lambad targaks tehtakse —
Kust willa wälja wõtame?

Kõik, mida suure rõhuga
Nad üles taewa kiitwad,
Kõik oma suure rõhuga
Nad muda külgi liitwad.

Kui kurwad olid meie raad —
Õõ kattis kannist kodumaad!
Õõ rasked warjud praegugi
Weel katwad meie aegugi.

Koit, tule, taewast seleta
Ja wanad warjud peleta!
Kuis igatseb me waene rind,
Oh walgus, taewa walgus sind.

Kadunud on orjapõli,
Süda, tufsu rõõmuga!
Sõbrad otsigem nüüd õli,
Et ta haawu paranda'.

Miks nad neist ei lugu pea?
Kas sa's seda weel ei tea?
Orja kett ja orja hing —
Wisam wäitma wiimse ring.

Orja aja jäljed weel
Seiswad selgest meie eel:
Paljud seda tutwat rada
Lahtwad weelgi jalutada,
Käiwad orjapõlwe teel —
Seda nõuab orjameel.

Ei orja tule põlgada,
Ku täidab oma wõlga ta.
Mis siisgi seistu põlgduses,
On orja hing ta rindades.

Orja hinge leiad sa
Waba mehe rinnust ka.

Oled küll ju lahti paelast,
Lahti ikkest õnnega;
Aga ikke ase kaelast
Weel ei taha kaduda.

Waatkem wanu radašid
Häid ja halbu sadašid;
Siisgi meie elu aade,
See on ettepoole waade.

Kui meil enam midagi
Meeldida ei taha,
Siis on teada kindlasti:
Kõik ta langeb maha.

Kui uus on wanast sündimas
Siis wana walus ägab —
See patituses palamas,
Kes teisel elu jägab.

Minu rõõmu hallikas
Kodupinnal woolamas,

Kodutaema päifene
Saadab walguft walule.

Sõber, kodu muda ja
Pead kodus maitfema.
Saad tast liiga suure jao —
Waata, et ei olla wao.

Räi ja maad ja mered läbi,
Tunne taewaft, pörgut ka;
Siisgi saad ja pea häbi,
Rui ei ennaft tunne ja.

Tahad teiji walitseda,
Wõta ennaft talitseda.

Oh hing, ei seft ja rõõmu saa,
Et ihul käes hingemaa,
Ei kumbalgi seft kasu.
Hing walitsegu ihumaad!
Siis fina, ihu, kasu saad,
Siis mõlematel asu.

Kõrget kotta lendu ja
Waataid ikka lõbuga;
Aga kõrges lennata
Wõid ja ainult kottana.

Kel ise rikas elu jees,
Ei seisja tuimalt elu ees.

Tiiwakene tihuke
Kannab pesast kangele;
Aga puuduwad sul tiiwad —
Salad edasi ka wiivad.

Uju, mis mõtšime sündides kaasa,
Ei ole sugugi tabula rasa ¹⁾
Paljugi hääduft ja halbdust ta sees,
Milledest kujuneb wälja kord mees.

Ära oma puudust salga,
Ära sest ka juttu alga.

Kui kadund kaunis joowastus,
Sind rusub hinge tühius,
Su süda tussub roidunult
Ja weri woolab mõimetult —
Siis tea, sinu hing on weel
Eust kaugel joowastuse teel
Ja keha waene üfsinda
Lääts parem hauda hingama.

Kui hingeelu tunned sa,
Siis tunned elu hinge ka.
Kui tahad kulda sulata',
Eetš tifuleef ei ulata;
Kui tahad merd ja liiguta',
Siis marupilwi kiiguta.

Kuhu paned oma kää,
Sinna pane süda ka;
Wuidu ei sa edu näe
Oma kää waewaeta.

Kel hing ei tunne waimustust,
See astku parem hauda.
Hing paisutagu palawust,
Et sulataks ka rauda.

¹⁾ puhas, tühi tahwel.

Ei nad hinga liiwas walges,
Minu kõige kallimad :
Nende haud on kortsus palges,
Eääl mu armsad hingawad.

Igawene hinge rahu,
See ei minu sisse mahu.
Igawene leegi loit,
See on hinge säraw koit.

Küll olgu soojust südamel,
Tuld tema wõtku, läitku ;
Kuid õletule leekidel'
Ta küpse külmust näitku.
Ei õletulest soojust saa,
Kuis tõuseb, nõnda kaob ka.

Kui sind ajab tuhin, tuju,
Lombistgi ei läbi uju.
Soowid õnnelikult randa —
Külmus wõib sind sinna kanda.

Tahad iga tujuga
Igas urkas ujuda —
Küll ja uppud peagi,
Et ei ise teagi.

Kui keefmine katal sul üle keeb,
Siis, sõber, ta ikka ju märjaks teeb.

See katal, mis fergeste üle keeb,
Küll kofale mõndagi tusta teeb,
Ja supp waene kahtlusel tangemal,
Kas ase tal katlas ehk katla all.

Kui keefmine katal läinud wahule,
Siis jäta kõik teised ja rahule.

Ja waata, kuis wahuga walmis saad,
Ehk muidu kõik kolde ja hukka aad.

Ega nimi meest ei riku,
Seldakse tõega.
Vaatkem siis, et mees ei tiku
Dma nime rikkuma.

Dstad inimesi ja
Tõmmata ja tõugata,
Eiis sul kardetawad annid:
Nad on sinu mängukannid.

Tõsi, et tuumakas siisu
Annab ja kustutab isu;
Siisgi kui seedmist ei ole,
Rasu ka sellestgi pole.

Piigub kuskil paha waim,
Südamel sest kohe aim;
Kuula selle tufsumist,
Tõtt see kuulutab sul wist.

Ei õppimine hari sind,
Kui tühjaks kõrbeks jääb su rind.

Täidad ja kõik kooli soowid
Ja teed hiilgwad lõpuproowid,
Oled walmis mees.
Aga ah, küll pea ärkad,
Glukooli puudust märkad —
Kool sul alles ees.

Pesas mõtleb linnuke:
Tiib mind tõstab taewasse;
Aga nii kui lendu läeb,

Peagi ta ära näeb,
Et see ainult luuletiib,
Mis ta üles taewa wiib.

Rui ja leidjid kuldse lätte
Raskel õppimisel kätte:
Joo ja jooda teisi ka —
Lätte wett on otsata.

Harid inimese pääd,
Teed ja tingimata hääd;
Harid tema südant ja,
Teed ja teo kaunima.

Dotan aastast aasta ikka
Nusi Gesti kirjanikka.
Ei neid anna üksigi tool
Ega oma erahool.
Rui ei löpe kord see lugu —
Kas ehk süüdi Gesti jugu?

Ära oma kannelt ja
Paukus hakka laitema;
Siisgi kiitus kirjum weel
Kõlilewal riimi teel.

Salm lepih paari reaga,
Rui koor on siisul weata;
Kes neid ei kofku julata,
Sel raamatgi ei ulata.

Anna mõttel' kuju ja,
Siis on mõttel mõju ka.

Kas kurb ehk rõõmus laulukaja,
Ei seda taha küsida;

Kui aga oled luuletaja,
Su juures tahan püüda.
Hing otsib hinge laulukajast,
Kas tõstab ehk kas rusub ta:
Ma nõuan tundmust luuletajast—
Mis süda tunneb, usub ka.

Ema rüpp ja ema süli
On kui kena kewade:
Siin ep asub armuküli,
Kosub, kasvab kauniste.

Mis ei ema annud ligi,
See ei sinul hästi figi.

Vanemuine minu kätti
Salgi ei kiigutand,
Sest mu ema oma kättgi
Sest ei ial liigutand.

Suurel hulgal pole mahti
Sinu siisu uurida;
Paiste pääle teeb ta jahti,
Püiab pinda puurida.

Minult arwa mõningad
Tuuma pisut tunnendad.
Onn sul, kui sa seda tead
Ja siis paistust ära nead.

Mis me jätame ehk teeme,
Üks ei ial muutune:
Mullast tõuseb ükskord seeme,
Mida sinna panime.

Kus sul oma film ei näe,
Sääl on pea häda kae.

Kus ei ole oma higi,
Sääl ei töö ei tegu figi.

Ekslit esimene jammu
Terwe reiji rikestab,
Kurnab kurjaste su rammu,
Eluaeg find ikestab.

Ka haljas raud on tenam
Kui puhtuseta kuld,
Sest tema hiilgab enam
Ja annab liies tuld.

Mida selgem wesi uhtus,
Seda suurem järgi puhtus.

Ei puhtust anna hallikas,
Kui — siga temas wäykremas.

Woolab wesi hallikal,
Ta on puhas kui fristall;
Jääb ta aga ojas paisu,
Annab pea halba haiju.

Kui kraawid hästi soriseks,
Ei tee nii läheks poriseks.

Eüda, millel tufsud soojast,
Kord ehk sellest jahutab
Jõe laine laiaft roojast,
Külmaks jääks find jahutab.
Waata ette, waga tall —
Sunt ehk lamba naha all.

Üks otsib südant, teine pääd
Ja kolmas kaunist keha,
Et kätte saada päris hääd,

End õnnelikuks teha.
Kuid kõige nende kolmega
Võib kergest sisse kukkuda —
Waat, kus on koit, kus eha.

„Weidi wargust, weidi walet,
Nõnda ilmast läbi saab.“
Küllalt! Minult jeda malet
Võllas wahel wassi aab.

Keda sina kätel kandsid,
Kellel südant, suud ja andsid —
Kas ja jeda tunned ju?
Sõber, keda waljust wandsid,
Kellele ja keppe andsid —
Seda tunned, õnnetu!

Tänavad ja uulitsad
Oma keelt ka räägivad;
Kuid ja kuule — nende lori
Minult nende sopp ja pori.

Kellest jagu ja ei saa,
Jäta täitsa puut'mata.

Kui tahad sõpru peleta',
Neil oma waesust seleta;
Et kaswaks nende rea pikkus,
Seks ladu ette oma rikkus.

Kui ja nina kõrgel kannad,
Warblastel ta õrreks annad.

Kui iseennast alandad,
Kõik sinust — üle astuvad.

Annad andeks teisele,
See toob õnne majasse;

Annad enesele andeks,
Muutub fergeste see wandeks.

Rõõmu kannul salajas
Ilka häbi luuramas.
Enne weel, kui sa ehk tead,
Tõstab julgeste ta pead.

Ränd, ära mängi käbiga,
Ehk kukub kangel' häbiga.

Ega flaver siis ei põna,
Kui ei sõrmed kuule sõna.

Kui alal jääks mu waimu jõud
Ja priške täewarre jõud,
Siis igaweste tahaks ma
Kõik koormaid kanda rõõmuga.

J. Kahn, Jürjewis.

**Buukauplus,
auru-, sae ja hõõwel-
mise wabrik.**

**Wabrik ja ladu Turu uulitsas
nr. 104 (66).**

Kontor Puu uulitsas nr. 6.

Soowitab omaft suureft laduſt

kuiwa ehituse materjali

igas paſſuſes ja laiuses, nagu: **palkſiid,**
poolpalkſiid, plankſiid, laudu,
lattiſid, parwelattiſid, pihapuid, hõõwel-
datud ja punnitud põrmandu, wooder-
damise ja lae laudu, põrmanda, afna
ja ukſe piitlaudude ja karniislattiſid,
kuiwi ſaare, faſe, lepa, männa ja
kunſe laudu.

Wõtan igal ajal tellimifi hõõwel-
datud ja hõõweldamata materjali pääle
waſtu, kui miuu ladus niifugufi mater-
jali kohe ſaadawal ei ole.

Müün suurel mõõdul **põletuſe-**
puid, gipſi jne.

Suurel turul nr. 8, Raatuse vastu, nurga pääl.

St. Peterburgi magasini.

Teadustan selle läbi kõige maa ja linna rahwale, et mina seda kauba-ladu ruumide kui ka kauba poolest palju suurendanud olen ja müün:

Kõike riide-kaupa, leerilaste ja pruudi eh- tid, uutmoodi meeste ja naisterahwa kasuka- riidet, suuri willaseid siidi-riideid, kõiksugu üli- konna riidet, kui ka walmis tehtud naiste jakid, palitud j. n. e.

Mandatud aga ka kindla hinna eest.

Tellimise pääle saawad ka meeste- ja naisterahwa palitud, kasutad ja muud ülikonnad rutuste ja odawalt uuema moodi järele walmistatud.

Seda minu uut ettemõtet: odawaste aga kindla hinna all müüa, palun kõiki auustatud ostjaid oma rohke usaldusega edendada.

Umpakkikult

St. Peterburi magasinii juhataja

R. Fischmann.

Suurel turul nr. 8, Raatuse vastu,
nurga pääl.

M. Grünthal

Peterburi uul. nr. 19 Noosi uul.
nurga pääl

soovitat omaft suureft laduſt:

Heeringaid, Soome ſilkufid,
soola, kiwiſüſe, wanfremääret.

Põllurammu, ſupersofſati,
thomafſofſati, kondijahu
jne.

Kohwi, teed, ſuhkrut, jahu,
riiſi, manna,

otſchiſſchina ja kõikſugu peenikeſi

n a p ſ i ſ i d

ja

m a r j a w i i n u

jne, jne.

Pääle ſeda: tubakat, ſigarid,
paberoſſe jne, jne.

Soovitat rohtel mõõdul ja odawa
hindadega

Aluupakkult

M. Gr ü n t h a l

Peterburi uul. nr. 19, Noosi uul. nurga pääl.

Kiiriraiumise töötuba,

kranit ja marmori lihwimine
 wastu St. Maarja Gesti matuse aida
 Jurjewis.

Lufusepa töötuba,

ehituse ja mälestuse kujude magasin
 Wene uul. nr. 4, Jurjewis.

Saada kõitjugu

hana mälestuse kiwisid

mitmesuguse wärwilisi,

kraweeritud töösid,

malatud ja
 taotud **hana ristisid, hana aidu**
 jne.

Sinnad odawad, töö ilus ja hää, mälestus
 kaunis ja ilus.

Auuhind Jur-
jeri tähtsõ
väljanäitusel
1893 kui kõige
suurem hind.

Livoli.

Auuhind Jur-
jeri tähtsõ
väljanäitusel
1893 kui kõige
suurem hind.

Wabrik Tähkvere uul. № 58.

Müügikoht ja kontor Rüütli uul. № 9.
D m a n i f

Moritz Friedrich

— Surjewis. —

Muru-õlle ja mödu wabrik.

Viirituse puhastamine.

Nappi ja likööri wabrik.

Otlchischina la.

Wene- ja wäljamaa weinid.

Shampanjer, konjak, arak, rumur.

Tubakas, paberosid ja sigarid.

Müügikoht Rüütli uul. № 9,

Schrommi majas.

P. von Haller

Advokat

Jurjewis, Riia uul. 55.

Rõnetunnid: hommiku tella 8—10,
pääle lõunat k. 5—7.

Palume adressi õigesti tähele panna!

M. Soskin

Jurjewis, Lueturu uul. nr. 20.

Rosfi trahteri wäsiu, kullasepp Hermann'i kõrwal,

uuride kauplus ja töötuba

ajutud 1870 aastal,

soowitab kaitfuguseid **tasfu-** ja **seinakellafid** suures wäljawalitus, kõige suulsamotest wabrikutest kõige odawamate hindadega, kaitfuguseid **uuri fett-fid, wõtmeid, berloffifid** kullast, hõbedast ja muust metal-list. Wääle selle parandatakse kaitfuguseid kellafid ja toimetatakse kait uurmaatri töõfid ruttu, tä-ti ja odawasti. — Kaks aastat wastutan ostetud uute ja parandatud uuride ja tööde eest, mis äle täht saab antud. Palun lahtesti wõatama tulla.

Uurmaatri meister M. Soskin.

K. Lenzer,

Boodi uulitsas nr. 10

ostab kõiksuguseid **tooreid lamba, vasika, hobuse ja elaja nahku** kõige suurema hinnaga ja müüb kõiksuguseid pargitud nahku nii kui **talla, pensoli ja pastla nahka**, saapa sääre ja päänahku, meeste-, naiste ja laste kamasse ja wooritud kõige parematest wabrikuteist võimalikult **odawalt**. Sääb wõetakse ka tellimisi liiesti järgi **meeste-, naiste ja laste kamasõide ja päänahkade** pääle kõige paremast materjalist ja kõige **odama** hinnaga wastu ja saamad õige ruttu walmistatud.

Auupaiklikult

K. Lenzer,

Boodi uulitsas nr. 10.

Annan seega auupaklikult maa ja linna
rahwale teada, et ma

kaewu-töösid

suwel kui talwel teha wõtan, tööd wõimalikult
odawaste teen ja nende eest wastutan. Ka on
minu juurest alati walmis **pumba paiksid,**
wasktorused ja muud walmis tehtud kaewu
raua kraami odawaste saada.

Kaewutegija J. Räsja,

Adress: Surjewis, Maarja tänawas
(surnu aia wastu), oma majas nr. 25.

Konditor ja bäckers-meister,
saiapagar

Karl Kenkmann

Surjewis, Peterburi uul. nr. 37

Lambi kõrtsi kõrwal

soowitab igal ajal

kõiksugu wärskeid saiu

kõige paremast jahust
ja annab jällemüüjatele kõige suuremad
protsendid üle Surjewi linna. — Tellimise
pääle tehakse pulma ja muu pidude tarwis kõiksugu
saiuruttu walmis.

Karl Kenkmann.

Gottlieb Hermann

kõige wanem

== kullasepa äri ==

Jurjewis Uueturu nül. nr. 22,

waſtu Jundi poodisid, aſut. 1815 a.

soowitab oma selgest kullast ja hõbedast
asjade laagrast, nagu tihluse- ja laulatuse sõr-
mused, prossid, käerõngaid, uurikettid jne.

— Kindlad hinnad. —

25 ö e r a s t e m a j a

„Emajõgi“

(enne Kitiem)

 Jurjewis, Wene nül. nr. 4.

Puusilla juures.

Puhtad ja odawad tuad;

awarad hoowi ja talli ruumid; puhwet joo-
tide ja külma söökidega.

O. Martna.

Palun tähele panna!

Seebi-fabrik

J. Tiiko

Jurjewis, Aleksandri uulitsas nr. 97
kauplus Wilja-turu ääres nr. 4
Popowi majas.

Soowitan omaft wabrikust ja kaupluseft
Kõige paremaid

Pesuseepi, pesusinet

stärklift, soodat, küünslaid, seebi-kiwi

browants- ja boom-õli, kanepi-, lina-seemne- ja päewa-
lille-õli, petroleumi, lambi-klaasa, lõnga-wärwi jne.

Hinnad odawad! Öige tallitus!

Muupakkimist

J. Tiiko.

G. Müller

Sarjameister

Jaani uulitsas nr. 34 Saksa kiriku taga
omas majas, valmistab kõiksugu

 harja kaup

ja müüb linna ja maa rahwale paraja hinna eest.

Õstab siaharjasid ja hobuse jõhwisid ning
maksab hääd hinda.

Tule ja waata.

— Surjewiś —

Peterburi uul. nr. 30.

Dr. A. Kramer,

enne abiarsti linnahospidaliś Riibawiś.

Wõtan haigeid wastu kella 9—12 enne
lõunat ja kella 4—6 pärast lõunat. — Sõidan
ka o d a w a hinna eest maale haigeid rawitfema.

N. Sulf'i

Puulärgi magasin

Raatusel nrl. nr. 5

soowitab oma

suurt ladu puusärkiseid

kummitud ja õiged, riidega üle tõmmatud ja
tõsisugustes wärwides lakeeritud.

**Kõik puulärgid
on seest zemendiga ja pigiga
kindlaste walatud.**

Ühtlasi palun tähele panna, et minu puusärgi
magasiinil, mis enne kiwi-silla juures oli, mõ-
nest ajast saadik mingisugust ühendust ei ole
minuga. — Minu masiiniis on praegu tõdiku tkuu-
tusi puusärkide jaoks suures wäljawalikus saada.

Graweerija Ed. Weber,

Wene uul. nr. 4 pnußilla ligidal.

Teeb kõiksugu graweerimise tööd ja ja nimelt: petfatid ja wärwi templid waseft walla-walitsjusele ja igale muule seisusele.

Ed. Weber.

G. Meister

Peterburi nultšas nr. 26, Jurjewis.

Marjawiina ja würtfikauplus

soowitab odawalt kõiksugu würtfi kaupa, marjawiinasid, otšišinad (очищенное) ja kõiksugu muud joogi kaupa. Tubat, tiffa jne. Kaubad on kõige kuul amateft wabrikuteft.

Joh. Glaholtz,

kullasepp

Jurjewis, Ueturu uul. nr. 10.

Suur ladu kuld- ja hõbeasju kui: käärdõngad, brošhid, kihluse- ja laulatuse- sõrmused j. n. e.

Kõiksugu graweerimise tööd kui ka tellimised ja parandamised saamad ruttu ja korralikult tehtud.

Kõigeförgemalt poolt kinnitatud Riigi kuberm. põllum. seadise

„D m a a b i“

Jurjewi abikontoris Pastorat nül. 11.

on alati tagawaraks :

adrad, äkfed, rõngasrullid, niidumafinad, hobuserehad, tuulutajad ja muud põllutööriistad ja masinad, niijama ka kõik põllutööriistade masinate ükfikud jaod,

Heinrich Lanz'i auru- ja rehepeksmise masinad Mannheimist.

K u n s t s ö n n i f u t

Kõik politehnikumi katsejaamaa läbi ära proovitud kuue puudaiestes kottides :

Superphosphati
Kondijahu

iseäranis soovitawad
raske maa pääle.

Thomasshlafi
Kainiti

kõige soovitawad terge mulla maa
pääle ja heinamaade rammutamiseks.

Phosphorid ja muud wäetusainet.

T ä h e n d u s : Thomasshlaf kainitiga segatult, 2 kotti walamaa pääle, sügisel heinamaa pääle tülides, annawad juba teisel aastal kahetordie sisetuleku.

Pääle selle on alati jaada :

wankremääret, tõkatit, masina õli, wafelini, kiwisüse, peenikest wõi soola, rauda, naelu, kettisid, wikatid, sirpise, labidaid, turbaõikamise labidaid, sõnniku angufid, lamba raudu, hobuste puhastamise süge ja harjaseid, piimanõuseid, sõelaseid, wilja kettiseid, kõisi ja õhaseid jne jne.

T e l l i m i s e d

wiljaseemnete, elajate rammutoidu ja ka muude, mitte tagawaraks olewate asjade pääle toimetatakse ruttu ja odawaste. Wiljaseemned on ära proowitud, et hästi idanewad ja alati wärsked antud.

Kontor on igapäew, maha arwatud pühapäewad ja muud suuremad pühad, hommiku tella 9 kuni õhtu tella 6 awatud.

Aleksander Puusik.

Raua, terasfe- ja wärwikauplus Jurjewis.

Peterburgi uul. nr. 1, Heuningi platši juures, soowitab kõige odawama hinnaga: kõiksugust raua-, terasfe-, walgewase- ja wärwikaupa; abrasid ja abrajagusid, ehitustarwitusi, tööriistu, wantri teljesid ja wedrusid, tetsid, naelu, traati, rauda; raud- tsink, ja tinutatud plekki, akna klaasid, maaldri- ja lõnga wärwi, wärnitsat, kõiksugu õli ja lakki, maaldripinslisid, liinti, Portland tsementi, kipsi, kattuse- ja seina-pappisid rullides ja tahwlikes, detšimaal- ja laua-kaalusid, waetausisid, proowitud ja proowimataid kaalud, waabatud ja tinutatud kõõgi- ja majariistastid, lampisi, püksid, rewolwrid, patronid j. n. e. j. n. e.

Sealsamas saawad ka alama hinnaga lähikese ajaga lõugad, kangad ja rõiwad ilusaste wärwitu-, wanutatud, pressitud ja trahitud.

Kaarma wiinakontor

Jurjewis

soowitab oma auruga puhastud

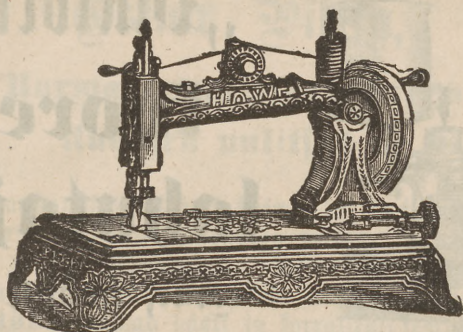
wiina,

mis rahua poolt kõige paremaks peetakse ja tõeste puhtuse ja kõwaduse poolest Peterburi ja Moskwa wiinadega ühte käib.

Kontor: Kitwisilla otsas, wõerastem. „Bellevues“.

Kaarma väljanditel kõige kõrgem hind.

Siiski-Strongorodi nälitel annab.

Õmblusmasinaid

tõige kuulsama Ameerika, Inglis- ja Sak-
maa wabrikuteist kahe aasta wastuto-
mise all ja

Decimal kaalusi

soowitab **==** odatwa hinnaga **==**

Eduard Friedrich

Jurjewis, Thuni mäe all.

Tööde wastuwõtmine

H. Danziger'i

tõige suurema Riia

== auruga wärwimise ==

ja keemiliku pesemise wabrikale

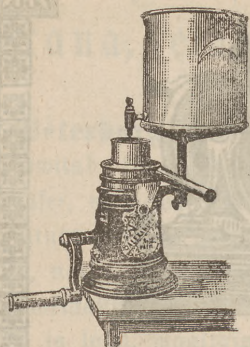
Eduard Friedrichi juures

Jurjewis, Thuni mäe all, masina kaupluses.

Rõõsfugu willased ja poolwillased riided ja kan-
god saawad wärwitund, wainutatund ja pressitud odawa
wabritud hinna eest.

Eduard Friedrich

Jurjewis, Thuni mäe all.

„Viktoria“ foore- lahutaja.

Käe, hobuse ja
auru jõu tarvis.

On kõige parem, sellepärast ka kõige kõrgemate auu-
hindadega, kuld ja hõbe medalitega Londonis, Pariisis,
Sydney's Australias, Courtrays Belgias, Kampenis Hol-
landimaal ja ka Wiljandi väljanäitusel 11. sept. 1895
kõige kõrgema auuhinnaga kroonitud.

Georg Jürgens, kullaseppmeister

Juriemis, Aleksandri uulitsas nr. 6,
soovitab suures väljavalikus kuld- ja hõbeasju
nii kui käerõngaid, broshid, kihla- ja lau-
latuse sõrmuseid jne.

 Tellimised ja parandamised saavad ruttu
ja korralikult tehtud.

Oskar Piltin,

Uurmaakermeister Surjewis,

Uueturu uulitsas nr. 8.

wõtab parandamised kõiksugu **seina-** kui ka **tasku** kellade
pääle kõige odawamate hindadega wastu. **Tasku** kellad,
mis minu juures parandatakse, saawad ilma hinnata po-
leeritud ja näewad jälle kui uued wälja. Kõiksugu **uur-**
maakri tööd saawad hästi ja korralikult tehtud ja was-
tutan oma töö hääduze eest kahe aasta pääle.

Palume õiget adresi tähele panna.

Oskar Piltin.

Kõigeparemaid päewapiltisid valmistab igas suuruses

W. Staden'i

päewapildi koda,

Surjewis Kivi uulitsas nr. 3.

Wihmane ilm ei lasteta mitte head pilti tegemast, sellepärast on minu
juures võimalik igal ajal üleswõtta, kas olgu ilm kui paha.

== **Päewa pildid** ==

saawad suurendand, ka kõige weiksemast pildist nii suureks tehtud,
kui teegi loomib.

Üleswõtmise aeg kella 9—6.

Töö saab korralikult tehtud ja hinnad
kõige odawamalt orwatud.

Soaõis kes piltisid tellib, saab Keisri Herr ja Keisri Prona pildid
kingituseks.

W. Staden.

Emil Hagemann

Riidekauba (manufactur) ja

hobuseriistade kauplus

Kaubahoowis nr. 1, Barcklay pl. wasta
soowitab odawa hindade eest suures wäljawalikus
puški-, palitu- ja kasukariiet naiste- ja mees-terahwale,
uniwormi-, soldati- ja kõikjuguist wankri-kalewit, nais-
terahwa willast ja poolwillast riiet.

 suured willased ja siidi rätifud
Dinast-, poollinast ja kanepiriiet, wahariiet ja gummi-
lauatekkisid, sängitekid, matratšid, padjad ja raudsängid.

Aluushika mänguriistad ja keeled.

Kõige suurem ladu siin linnas :
plekkidega ja musta-sõlmetatud
h ä ä d

hobuste sõidu-riistad

ja kõwaste tehtud walgest rihmadest tööristad posti-
schleid ja waljad, roomad, taosse palled, wilti jne.
Wüstad ja walged tõmmatud Woskwa rihmad, ho-
buste-, wankri- ja põrmanda-harjad; kutsarite arma-
tud, mütsid ja sõidu kindad. **Wene kasukad,**
walged ja pruunid wirtsapaad jne.

Sadul-ppadese kõiklinguleid tarwitusasju
ikka kõigeparemas wäljawalikus laagri pääl.

Sahke wastuwõtmine. Kõige odawamad hinnad —
===== kõige parem kaup. =====

Auustusega

Emil Hagemann.

Surjewi apteegi kaup, rohu- ja wärwi-
kaupluse kontorid

F. G. Faure

Surjewis

Ränki ul. nr. 6 ja Solmi ul. nr. 2.
soowitab

apteegi kaup ja rohud

kui ka oma kuulsat

lõnga ja kanga-wärwid

kõige odawama hinna eest.

Jälemähjad saawad iseäranis kõrged protsentid.

Pühapäewadel on kauplus kella 1 kuni 5 pä-
rai lõunat lahti.

Surjewi linna ja ligikonna auulistele elanik-
kudele teatan seega, et mina

püsshide tegemise töötua

suurel turul, Goruschkini majas, Bokownewi kõrwal,
hoowis olen awanud. Jahipüsshide, kõigesuguste
teiste püsshide, pistolite ja rewolvrite tellimisi wõ-
tan vastu, ja toimetan hoolsasti.

N. Sahn,

Püshsepameister (Püschschmiedemeister) Peterburist.

J. R ä s s a

tischleri ja flaverivalmis-
tamise töötuba

Riia uulitsas nr. 81

soovitat häid ja odavaid
flaverisi, kummutisi, kappisi, sohva-, kir-
jutuse- ja söögilaudasi, woodisi, too-
tisi ja köitjugu eid pildiraamisiid. Tellimised toi-
metatakse ruttu ja korralikult. Töö alati
ilus ja pöö, ning hinnad äärmiselt odavad.

Arup. kütult

J. R ä s s a.

D. Tennisson.

Mööritegija

Järvis, Riia uul. nr. 4.

Soovitat odavalt omaist suurest tagavarast
kõitjugu eid tõrvatuid ja ilma tõrvamata

kanepi ja traatkõisi,

masinariihmasid

igas lauses, õhus rippuvaid m. g. m. se. mat-
tisiid ja igasorti valmitas õhtasiid kanepist
linast ja puuvillast. Tellimised toimetatakse
ruttu ja korralikult.

Arup. kütult

D. Tennisson.

Jurjewis Aus pood Jurjewis

Annan auupakkikult linna kui ka maa rahwale teada, et
mina omast suuresti riide ladust kõitsuguseid riideid müün.
Näituseks: malmis ülifondasid, pükse, kumbeid,
westisid, aluspükse, järke, kraesid, maniskaid,
shlipšid, kõitsugusid müüse ja muud kaup.

Suures väljavalikus

Wõtan ka nimetatud tööde pääle tellimisi wastu.
Töö saab korralik ja hästi tehtud.

=== Hinnad odawad ===

Auupakkikult

rätsepmeister **S. Kolberg.**

Jurjewis Uueturu uulitsas nr. 31.

Kes üht korralikku ja odawat **juutse lõikamist** ja
habeme ajamist soowivad, saawad seda **Raatusel uul.**
nr. 12 Jurjewis **J. Glienthali** juures
umbes 100 sammu homiku pool kiwi silda, puuturu wastu.
(Sääl laulbatse:)

Juutse lõikaja
Sisse hõikaja
Palub oma töösid proowi,
Kui ka lõbrodele soowi;
Tööd on ilusad
Hinnad odawad.

Göber Glienthal
Walmis igal a'al.
Juutsid habet maha wõtma
Selles hädas appi tõtma;
Wõne tenga eest
Lehaks nooreks meest.

Raatus-uulitsas
Nummer tosinas
Nimetatud sehwit siin linnas
Tööde hädadus tõrges hinnas,
Wõite julgeste
Tulla proowile.

Üks neist parematest ja odawamatest **habeme**
ajamise töötubadest Jurjewis, **Raatusel uul.**
nr. 12.

J. M o r i k

Wallikraawi uul., Barclay platsi
ääres, nr. 1.

— soowitab omaft suureft ladust kõiſugu —

Puusärkisi

nagu:

Metallist

jaare=

tamme= ja

pärna puust

Kõige odawama hindadega.

Soomimise järele kõiſugu riidega üle tõmmatud. Vinna ja maa rohvale palume oma lohtust ja palume endist usaldust alles hoida. — Kõik puu- färgid saavad soomi päale tindolaste ſeest pigiatud. — Telegrammi ja li- ja teel võib kiirſtu piffus ja riide wärw teada antud ſaada. — Kõik tellimised ſaawad rattu täidetud. — Palume wanu ja uufi ſõpru, oſima tulla.

—✻ Kõiksugu ✻—

kirjutusmaterjali.

nagu kirjutussulgi mitmest wabrikust,
sulepäid, tinti, pliiotsid, trihw-
lid, tahvlid, koolihestisid ja kõik-
sugu kooli materiaali müüb, kooliõpetaja-
jatele iseäranis odawalt,

Olewiku Kontor.

Hää kaup odaw hind.

F. G. Faure Surjewis.

Würtsi ja weini kauplus

Raatusse nnt. nr. 9, Sennongi platsi wasta.

Soowitan kõige paremat suhkrut, kõige paremat
kuuljamate wabrikute theed ja kohwi, soola, heeringaid,
Wostwa jahu, siirupit, mett, šokoladitheed ja hääd
odawat pesu seepi. Kõige paremad Krimmi ja wälja-
maa weinid, kõige odawama wabriku hinnadega, kui ka
konjaki, rummi, araki ja kõiksugu veenitsejate napsid ja
liidõõrid suurel ja weiksel mõõdul toobit ja pudelit wiisi.
Kõige paremat ja kuulamat Ruhtenbergeri paberossiid,
tubakat ja sigarid 10%, alla pääl seiswa hinnaga.

Kes üksteord on ostmud, ostab jälle

F. G. Faure

Würtsi ja weini kaupluses

Raatusse nnt. nr. 9, Sennongi platsi wasta.

quq awqo dnvj ppq

Hää kaup odaw hind

Hää kaup odaw hind.

A. A. Raag'i

Raamatu ja kirjutusmaterjali kauplus,

Jurjewis,

Promenadi uul. nr. 4. [Riia uul. algul.]

soovitab võimalikult odavate hindadega kõiksugu
maa- ja linnakoolides pruugitavaid kooliraamatusi,
waimulikku ja ilmalikku jutturaamatuid noodi, raamatuid jne.

Kirjutusmaterjali kõigeparematest
wabrikuteist.

===== Kooliõpetajatele isearantõis odawaste =====

Pruugitud raamatute ülesostmine ja müümine.

Q
D
a
w
a
d
h
i
n
a
d
!

Ed. Berger

Armaakermeister

Jurjewis

Riia nalitsas nr. 1.

Kõige wanem tasku ja seinatellade parandamise töötuba, võtab tellimiste pääle wastu kõiksugust tasku- ja seinatellade parandamise tööd.

Töö saab hästi ja korralikult tehtud.

Riia nalitsas nr. 1.

Q
D
a
w
a
d
h
i
n
a
d
!

Palume adressi tähele panna!

L. Piltin

meeste- ja naisterahwa riiete
m a g a s i n

Surjewis, Alekssandri uul. nr. 4.

Müüb walmis riideid, mis kõige uuemate moodide järele on walmistatud ja mõtab tellimisi wastu igasuguste riiete tööde peale. Kõik tellimised saawad ruttu ja korralikult toimetatud. Sinna, kui ka maarahwale ütleme meie: Tule ja waata oma film on kuningas.

Odawa hinnad

Odawa hinnad

Surjewis, Alekssandri uulitsas № 4

Peter Erich

**Surjewis Uueturu uul. kaupmees Bärtels'i
majas nr. 9, Arroson'i trahteri kõrwas**

müüb odawa hinnaga kuld- ja hõbeasju,
ja mõtab kõiksugu tellimisi wastu ja walmistab neid ruttu, hästi ja odaste.

Kulla puhtus on seaduslik.

J. G. Faure

Surjewis, Holmi uulitsas nr. 14.

Kapši ja likööri wabrik.

Wiina kontorid on Holmi uulitsas
№ 2, Raatuse ehk Koolitare uul. № 53
ja Aleksandri uul. № 20.

Jäsemüüjad saawad odavamalt.

Surjewis Raatuse (Koolitare)

uul. nr. 9., selles majas kus Faure
rohukauplus Besnosjowi wasta.

Uuri kauplus ja parandamise
töötuba.

Soomitan auustatud linna kui ka maa rahwale
uurisid, seina- ja äratamise kellasid, kettisid, ja
wõtmeid suures wäljawalitus kõige odawama hinna eest.
Wotan ka kõitsuguseid uurmaakri parandamise töösid odawa
hinnaga wastutamise all wastu.

Aunapaklikult **G. Selmanowitsch.**

Uurmaaker-meister.

Olewiku tellimine 1897.

Nädalaleht Olewik ilmub 1897 omas 16. aastakäigis ja annab suure raamatu kaustas umbes 160 trükipoonat. Kõik jutu ja lõbulisad on päälehega numbrite kaupa ühte köidetud, sest et lahtisi lehti kadumise eest raste hoida. Nasta lõpul mõib kõike suurets raamatuks kogu kotta. **P. l. u. p. l. t. a.** hää paber, puhas trükk. Hinnata kaasanded: **Seinakalender, Lastu tähtraamat ning Olewiku politika kalender 1897.** Kalendri sisu: 1. Muinasaja inimese jälgil. 2. Schilleri ja Götthe salmisõda. 3. Armustiku tähtsus. 4. Europa rahwaste suurus (joonestuse tabel). 5. Europa riikide suurus (joones. tab.) 6. Europa riikide elanikkude arv (joones. tabel). 7. Usutunnistajate arv (joones. tab.). 8. Kõige paremate õunapuude nimetiri. 9. Raktsada mõttesalmi.

Rahwas soovib oma lehtedes rahu. Seda soowi tahab Olewik täita ja rahu hääks kõike teha, mis tema võimuses seisab ja mis lehe aunga ja ta lugejate kasuga wahegi kogu käib. 1896 on sellega juba rõõmustaw algus tehtud ja 1897 saab lootuse järele uut kosutust tooma. Mis lehe sisusse puutub, siis eht ei ole enam tarwis, sellest iga uue tellimise juures arutusi teha. Tehku lahke lugeja ise selle üle otsust, kas ja kui palju lehe toimetust kõige hoolega tööd teeb eht ei. Lugejate soovisid lubab toimetust ikka tähele panna.

Olewiku hind:

aastas postiga 3 rbl., aastaks ilma postita 2 rbl. 50 k.,
poolest aastaks postiga 1 rbl. 70 kop., — poolest aastaks
ilma postita 1 rbl. 25 kop.

Ilma postirahata saab Olewiku:

Jurjewi: Puhja, Rannu, Rõngu, Wõnnu, Rambahja, Rõo, Alsi, Kodawire, Maarja-Magdalena ja Rõpina kihelkond. Wiljandi: Tarwastu, Paistu, Suure-Jaani, Rõpu kih. ja Wiljandi ligikond.

Tellimise aadress: Лифляндія. Юрьевъ: Газета „Олевикъ.“ Eht Eesti keeli: xiiumaa. Jurjew: „Olewik.“

A. Grenzsteini kirjastus.

A. Grenzstein

Glutarkus

ja Plmakunst.

Täiendatud trükk (1896). Hind 55 f., 80 f.

A. Grenzstein

Paiste lugemise raamat.

I. jagu (1896).

43 pildiga. Hind 16 kop.

F. Bollmann. Prof. J. Köleri elu-
lugu. 1896. — rbl. 12 kop.

Perly. Kalewipoja laulukawa 1896 — " 5 "

A. Grenzstein. Pildi-Mabits (teine
trükk. 1895) — " 8 "

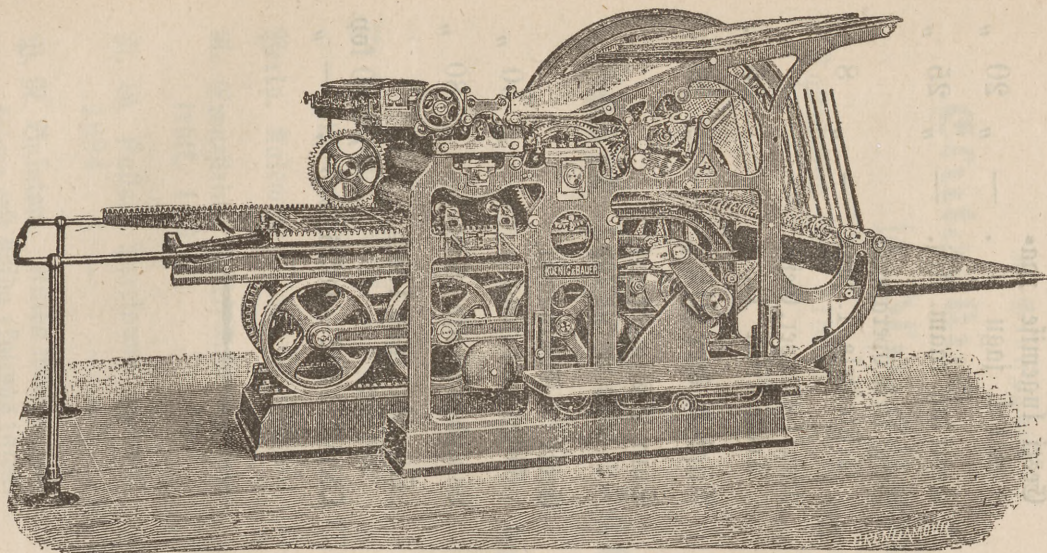
R. G. Kallas. Perekonna raamat.
1894. 1 " — "

P. N. Bulatow. Kuida wõib ennast
kolera eest hoida (kolmas täien-
datud trükk) — " 8 "

U. Grenzstein. Gesti küsimus 1891 — rbl. 5 kop.

"	Elumaja ehe 1891 .	—	"	36	"
"	Gesti lugemise raamat I. jagu . .	—	"	20	"
"	Gesti lug. raam. II. j.	—	"	25	"
"	Riigi keele õperaamat Gestlastele I. jagu	—	"	8	"
"	Riigi keele õper. Gestl. Teine trükk II. j.	—	"	25	"
"	Riigi k. õper. III. j.	—	"	28	"
"	Suur Gestimaakaart, 2 lehte á 50 kop.	1	"	—	"
"	Gesti sõnaraamat, 1600 uut sõna	—	"	50	"
"	Laulud ja salmid 1888	—	"	80	"
"	"Olewiku" lisad 1884 —1888.	—	"	á 80 kop.	
"	Olewik 1892—1896 á 3	"	—	"	

Olewiki trükikoda

walmistab praeguse aja nõuete järele

kõiksugu trükitöösid,

nagu raamatute, nootide, tabellide, müürilehtede, kuulutuste
jne trükkimist. Ka võib raamatuid stereotyperida.

Olewiku trükikoda teeb kõige uuemate masinatega ja abinõundega tööd.

Suur piltide kogu tagawaral.

Pääle selle on trükikojal oma

tähewalamise wabrik,

milles igašugu tähewalamise töösid tehakse.

Ka ladu pääl on mitmesugust kirja suurel hulgal tagawaral olemas.

Raamatufõitmise töötuba

wõtab fõitmise töösid vastu.

Pääle selle on trükikojal — oma pildikoda — hra A. Saali
juhatusel töötamas, milles kõiksugu piltisid, ka päewapiltisid, klaastrüki pil-
tisid, tsinkpiltisid jne tehakse.

Olewiku talitus.

Jurjewis, Suurel turul nr. 17
 nüüdses Frederkingi, endises Kapiłowi majas
w ö e r a s t e m a j a
„R o o m“

Soomitan auustatud reisijatele ja muudele oma nuese fise-
 setud hotellit. — Toob makswad 40 — 1,50 fob — Paale selle on
 hotelli juures hea puhwet joolide ja sooja söötidega.

Ampakult

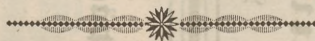
G. Stahlberg.

Rättlepp M. Kummi,
Jurjewis, Jaani uul. nr. 40.
 (Kommissiooni all.)

Teeb meeste- ja naisterahwariideid kõige
 uuema Pariisi moodu järele linna kui ka maarahwale.
Töö hea ja odaw hind. Lahke wastuwõtmine.
 Tule ja waata.

 Palun adressi tähele panna.

Печатать разрешается 30 декабря 1896 года. Юрьевскій
 Полиціймейстръ А. Литвиновъ.

Wärwimise kuulutus.

Minu töötamise ajal kõige suuremates värwimise töö-
todades Riias olen ma näinud, et palju riidet ja ülikondasid
Sürjewist ja ümberlaudselt värwimise's sinna saadetakse
Seal wõtsin ma wite aasta eest nõuaks siia

Sürjewise'st

wärwimise koda

asutada, mis kõik auustatud tellijate soowimisel täidab, neile
saatmise kulu [arwata 25 protsenti] maha jääb ja et iga
tellitud töö palju rutemalt täite muretsjetud saab.

Minu etewõtte on kõigeparemate edenenud, sest telli-
mist ou nii palju fiske saadetud, et ma ruumi puuduse pä-
rast nüüd oma värwimise koda

Raatusse uulitsas nr. 18

omas majas

palju suurendanud olea, et nüüd kõik tellimised ruttu ja
kõige paremate ja korralikult toimetada wõin.

Senni ajani mulle kingitud usalduse eest südamestikult
tänoeks, palun ma miad ka edespäi tellimiste läbi toetada.

Sinnad on järgmised;

Pressimine	3 kop.	käärura eest
Pressimine ja raamide pääle tõmbamine	4 "	" "
Wanutamise ja pressimine	6 "	" "
Wärwimine ja pressimine	12 "	" "
Wanutamise, värwimine ja pressimine	15 "	" "

Ka mõtan ma kõik uugu meeste- ja naisterahwa
ning laste ülikondasid arutatud ja arutamatas
olekus kõige odawama hinna eest wärwi-
miseks, pesemiseks ja kunstlikult puhasta-
miseks wasta.

Kunpaskikult

G. Bernstein.

F. G. Faure

apteegi-rohu ja wärmifanpluse

 Kontorid

Jurjewis,

**Rüütli uul. nr. 6 ja Solmi uul.
nurgal nr. 2.**

soowitawad suurest wäljamüügist:

Euwi tübara lakki, lõnga- ja riiete-
wärmisid, tubaka ekstrakti (hää söödi-
kute surm), soolahaput, Brantsuse õli, new-
terini (naha=haiguse paran damiseks), sini-
kiwi, seebikiwi, **maaleri=jaõli=wärwid**
ning **lakid** katuse ja seina, maja ja wantri
wärmimiseks, **tärpse paberid** ja **tärpse**
klaasid, kirbu pulbert, kampwert, uahw-
talini (koide wastu), rittsinuse õli, wase-
liini, glizerini ja lebertraani, wehwer-
müntsi, arnika- ja kamelitheed, soodat,
kloorkalit, nõiasoola, baldriani, südame=ema-
galgani, lakritsi- ja sassaaparilla=juuri,
jenneslehe-, pohlapõie- ja tiiskuse=theed,
Samara maa rohtu: Ephedrae vulg. ja
kõik muud apteegi, rahwa ja loomade
rohud.

F. G. Faure kontor Solmi uul.